

vergadering **C136**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en
Inburgering

van 25 januari 2022

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het project 'Gemeente zonder gemeentehuis' – 1220 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de vertraging bij het project 'Gemeente zonder gemeentehuis' – 1419 (2021-2022)	5
VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de verschillende subsidielijnen met betrekking tot het stedenbeleid – 1229 (2021-2022)	11
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de impact van het overschrijden van de spilindex op de lonen bij de lokale besturen en de Vlaamse overheid – 1258 (2021-2022)	16
VRAAG OM UITLEG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de opvolging en inspanningen in het kader van de resolutie over geweld en discriminatie tegen lgbtqi+-personen – 1333 (2021-2022)	19
VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de implementatie van een algemeen kader voor het versterken van taalbeleid – 1337 (2021-2022)	24
VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de digitale stadsmunt – 1376 (2021-2022)	28
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het uitblijven van een beslissing over de regiovorming in Limburg – 1393 (2021-2022)	31
VRAAG OM UITLEG van Katrien Partyka aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het cross-border alternatief voor GAS 5-boetes – 1410 (2021-2022)	34

VRAAG OM UITLEG van Stijn Bex aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over begeleiding van de lokale besturen om de ruimtelijke impact van laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen te optimaliseren

– 1370 (2021-2022)

38

VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het project 'Gemeente zonder gemeentehuis'
– 1220 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de vertraging bij het project 'Gemeente zonder gemeentehuis'
– 1419 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (Vooruit): Voorzitter, onze vragen om uitleg hebben verschillende titels. U weet dat ik altijd veel positiever ben dan sommige andere collega's.

Het project 'Gemeente zonder gemeentehuis' past in het relanceplan Vlaamse Veerkracht. Het uitgangspunt van dat relanceplan is om de burgers centraal te plaatsen en hun ook de mogelijkheid te bieden om digitaal hun 'zaken te regelen' met de gemeentediensten. Hierbij wordt vaak de parallel getrokken met burgers en ondernemers die hun bankzaken met de pc of een app regelen, of aankopen doen bij een onlinewinkel. Dat project wordt met de volgende boodschap gepromoot: "Op dezelfde manier zouden ze hun persoonlijk dossier bij de gemeente inkijken en transacties uitvoeren (...) Digitaal als het makkelijker is, fysiek als het meerwaarde biedt."

Vanzelfsprekend ziet Vooruit de meerwaarde in van een digitale gemeentelijke dienstverlening die de klok rond online bereikbaar is. Complementariteit is daarbij echter noodzakelijk. Een bezoek aan het gemeentehuis moet ook op een vlotte en gebruiksvriendelijke manier mogelijk blijven, net als een afspraak met een gemeentemedewerker dicht bij huis of zelfs thuis.

We mogen echter niet blind blijven voor de gevaren van een steeds verdergaande digitalisering van onze samenleving. Recent verscheen een opiniestuk van historicus René Koekkoek van de Universiteit Utrecht, waarin wordt gesteld dat de afname van het intermenselijke contact voor meer conflicten in de samenleving zorgt. Sociaal contact vraagt om een zeker aanpassingsvermogen. Als we daar niet voldoende in getraind worden, dreigen zelfs kleine conflicten te exploderen. Nu de publieke ruimte meer en meer ontmenselijkt wordt, ook door corona, groeit dat risico steeds meer. Ook auteur Margot Vanderstraeten herkent dit gevoel. Ze verklaarde dat de automatisering ervoor zorgt dat het steeds moeilijker wordt om mensen te ontmoeten. Een belangrijk aspect dat we volgens haar dreigen te vergeten, is dat het voortdurend moeite kost om een samenleving te vormen, inspanningen die de automatisering vaak overbodig maken.

Bovendien is een te ver doorgedreven digitalisering zorgwekkend voor heel wat burgers. Uit onderzoek blijkt dat een op de vijf volwassen Vlamingen beschikt over onvoldoende vaardigheden om in de digitale maatschappij te functioneren. Bij laaggeschoolden ligt dat cijfer zelfs op 35 procent.

Socioloog Werner Schirmer van de VUB, die onderzoek doet naar manieren om senioren meer bij de digitale samenleving te betrekken, maakt zich zorgen over de kloof tussen wie digitaal geletterd is en wie niet over die digitale vaardigheden beschikt. Hij vreest dat mensen uit lagere socio-economische klassen nog vaker het slachtoffer van de digitalisering kunnen worden.

Minister, uw eerste oproep in het kader van 'Gemeente zonder gemeentehuis' liep tot 12 november 2021 en de beoordelingsperiode van de ingediende projecten liep tot 13 december 2021. Er werden uiteindelijk 26 projecten ingediend in het kader van de eerste oproep. Hoeveel daarvan kregen een positieve beoordeling?

Hoe staat u tegenover de bezorgdheden en de opmerkingen die worden gegeven ten aanzien van een doorgedreven digitalisering van onze samenleving in het algemeen en van de gemeentelijke dienstverlening in het bijzonder?

Zult u ervoor zorgen dat alle gemeentelijke dienstverlening ook fysiek mogelijk blijft zodat ook de toegankelijkheid voor digitaal ongeletterden gegarandeerd blijft?

Hoe zult u ervoor zorgen en erover waken dat een goed evenwicht wordt nagestreefd bij de lokale besturen, nu maar ook in de toekomst?

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Het klopt dat steeds meer lokale besturen inzetten op een moderne, klantgerichte dienstverlening, en digitalisering is daarbij cruciaal. Dat ondersteunen we vanuit Vlaanderen, en de minister doet dat in het bijzonder via zijn project 'Gemeente zonder gemeentehuis', waarbij hij de lokale besturen wil stimuleren om de interne werking maar ook de extern gerichte dienstverlening te transformeren tot een maximaal digitaal, burgergericht en efficiënt systeem. Daarbij is het uiteraard vooral belangrijk dat de burgers die digitaal niet helemaal mee zijn, niet uit het oog worden verloren.

Collega De Loor, u noemt mij helder en kritisch, of zo interpreteer ik uw voorafgaande opmerking toch. Maar ik noem ook alles. Ik noem ook de goede projecten van de minister rond e-inclusie die hij gelanceerd heeft.

Bij dit project zijn er heel concreet drie thema's van belang: innovatieve dienstverlening, digitale democratie en de werkplek van de toekomst. Daarvoor heeft de minister zeven verschillende projectoproepen aangekondigd die elkaar opvolgen. Op die manier kun je met de ene oproep ook middelen binnenhalen om die projecten dan bij een volgende oproep uit te werken.

Bij de eerste oproep gaat het om innovatieve concepten. Steden en gemeenten die deze subsidies binnenhalen, kunnen zich laten begeleiden met het oog op nieuwe concepten rond ICT-veranderingen, het ontwikkelen van prototypes van digitaliseringsprojecten, en zo verder. Ze krijgen daarvoor één jaar de tijd.

Daarna kunnen de lokale besturen eventueel het innovatief concept effectief implementeren, wat natuurlijk goed zou zijn, via een thematisch project of een groot-schalige transformatie. Daarvoor is 20 miljoen euro voorzien in oproepen 5, 6 en 7.

Collega De Loor zei het al: de uiterste streefdatum tot beoordeling van de eerste projectoproep was 13 december 2021. Op dit ogenblik is er evenwel nog geen beslissing, en dat zou wel een probleem kunnen worden voor de gemeenten.

Want stel dat die subsidies vandaag worden toegekend, dan krijgen de gemeenten tot eind januari 2023 de tijd om hun innovatief concept uit te denken. De nieuwe oproepen voor de implementatie van die innovatieve concepten starten al op 21 maart 2022. Sommige eindigen zelfs al in mei van dit jaar. Op die manier wordt het onmogelijk voor die gemeenten om hun innovatieve concepten ook met subsidies uit te voeren, en dat zou uiteraard jammer zijn.

De indiening van de eerste oproep lijkt in elk geval een heel groot succes te zijn. Uit een antwoord op mijn schriftelijke vraag blijkt dat er 26 ontvankelijke oproepen

werden ingediend. Dat is goed voor meer dan 2,5 miljoen euro, terwijl er 871.308 euro voor deze oproep is voorzien.

Wat is de huidige stand van zaken voor de eerste oproep van het project Gemeente zonder gemeentehuis?

Minister, hoe beoordeelt u de grote vraag naar subsidies bij de eerste projectoproep terwijl de budgetten daartegenover lager zijn?

Hoe komt het dat de toekenning van de subsidies bij de eerste oproep vertraging heeft opgelopen? Is dat een vertraging die zich zal doorzetten naar de andere oproepen?

Minister, ziet u daardoor een probleem van volgtijdelijkheid?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Er werden 28 projectvoorstellen ingediend. In totaal zijn daarbij 105 gemeenten van de 293 betrokken. Ik beschouw dat als een succes. Als 105 gemeenten meedoen bij een projectoproep, is dat toch wel een heel mooi aantal.

Wat de timing betreft: de jury heeft zijn advies opgemaakt en ik zal het dossier op 4 februari voorleggen aan de Vlaamse Regering, die de toekenning van de subsidies moet goedkeuren. Dus in tegenstelling tot wat de vraagstellers suggereerden, houdt deze timing geen vertraging in. De beoordeling door de jury vond tijdig plaats, namelijk medio december 2021. Maar daarmee zijn de voorstellen natuurlijk nog niet definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering, en vooraf moet natuurlijk eerst het advies van de Inspectie van Financiën en ook het begrotingsakkoord worden ingewonnen, wat al snel vijf weken tijd vergt.

Het lijkt me de juiste manier van werken dat ik eerst de Vlaamse Regering in kennis stel van het advies en de formele goedkeuring door de Vlaamse Regering afwacht, alvorens over de toekenning van subsidies te communiceren. Laat me daar dus nog even de kans om dat eerst binnen de Vlaamse Regering te laten formaliseren.

Voor de eerste oproep is er 871.308 euro vrijgemaakt in het budget, maar dat bedrag kan worden verhoogd wanneer er bijvoorbeeld veel kwalitatieve projecten zijn ingediend. Dat gebeurt dan met een compensatie op de budgetten voor de volgende oproepen.

Mijnheer Warnez, u bent bezorgd over de volgtijdelijkheid van de oproepen. Maar ik wil u daarin geruststellen. De gemeenten zijn niet verplicht eerst een concept-subsidie aan te vragen vooraleer zij een projectsubsidie kunnen aanvragen. Als een gemeente al een matuur concept klaar heeft, kan zij meteen een projectsubsidie indienen. De uitwerking van een concept hoeft ook niet lang te duren. Zo kunnen de conceptsubsidies die bij oproep 1 worden goedgekeurd nog tijdig worden betaald in projectvoorstellen voor een latere projectoproep.

Dan zijn er bezorgdheden over de digitalisering. Ik ben het er volkomen mee eens dat de digitalisering niet mag doorschieten, mijnheer De Loor, naar een samenleving waarin geen intermenselijk contact meer plaatsheeft. Voor mij is en blijft het een en-enverhaal. Voor bepaalde interacties ben ik groot voorstander van verdere digitalisering, bijvoorbeeld als het gaat om tijdrovende administratieve processen of het afhalen van allerlei attesten die nu nog fysiek aan het loket verkregen moeten worden. Voor andere processen, bijvoorbeeld de gemeenteraad, ben ik absoluut voorstander van fysieke bijeenkomsten. Volgens mij komt dat de kwaliteit van het lokale debat ten goede. Voor die puur administratieve processen wil ik met het project 'Gemeente zonder gemeentehuis' een incentive bieden tot administratieve

vereenvoudiging en tot meer digitale afhandeling. Als wij daarin slagen, ontstaat meer ruimte in de lokale besturen voor maatwerk in de dienstverlening, voor dienstverlening die er echt toe doet en echt waarde creëert voor de burger. Ik denk bijvoorbeeld aan een een-op-eenbegeleiding om mensen uit de armoede te houden.

Het klopt dat er vandaag ook nog een digitale kloof is en dat niet iedereen over voldoende kennis en/of middelen beschikt om zaken digitaal af te handelen. Er zijn op dat vlak ook hoopgevende signalen. Men zet daarin stappen vooruit. Recent onderzoek van de Koning Boudewijnstichting toont dat in 2020 het aansluitingspercentage tot internet bij huishoudens met een laag inkomen van 71 procent in 2019 naar 81 procent is gestegen. Dat is dus 10 procent in één jaar tijd. Dat is toch wel een opvallende en hoopvolle vooruitgang. De index van de digitale economie en maatschappij van 2021 toont dat België iets hoger scoort dan het Europese gemiddelde wat betreft de digitale basisvaardigheden. Als we specifiek naar de Vlaamse context kijken, tikken wij waarschijnlijk nog hoger aan.

Ik voer een actief e-inclusiebeleid met het actieplan 'Iedereen Digitaal'. Dat actieplan wil lokale besturen financieel en inhoudelijk ondersteunen in de uitbouw van een e-inclusiebeleid. Aan dat plan is 50 miljoen euro gekoppeld. Enkele acties zijn ondertussen opgezet. Mediawijs en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) ondersteunen lokale besturen door het organiseren van opleidingen voor e-inclusie en het opzetten van netwerken van digibuddies. We lanceerden een succesvolle projectoproep om lokaal werk te maken van e-inclusie. We ondersteunen in 2022 in totaal 108 lokale besturen, die voor een bedrag van 5 miljoen lokaal zullen werken aan e-inclusie.

We zetten het belang van digitale toegankelijkheid op de kaart. Samen met Inter, de 13 centrumsteden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) worden een digitoets en een toolbox ontwikkeld om de toegankelijkheid van de digitale dienstverlening van lokale besturen te verbeteren. De lessen die hieruit volgen, zullen doorvloeien naar 'Gemeente zonder gemeentehuis', dankzij de coördinerende rol van Inter. Inter zal alle goede praktijken centraliseren en de uitwisseling hierrond maximaal stimuleren. We gaan dus voor maximaal digitaal, ook op lokaal niveau, maar zorgen tegelijkertijd dat we niemand achterlaten door ook maximaal in te zetten op e-inclusie. We doen dat vanuit het besef dat sommige intermenselijke contacten heel waardevol blijven en niet kunnen worden vervangen door digitale contacten.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (Vooruit): Ik noteer, minister, dat u volgende week vrijdag, 4 februari, met de voorstellen van de projecten naar de Vlaamse Regering gaat. U zegt dat een overschrijding van het budget van de eerste oproep doorgeschoven zal worden.

Maar begrijp ik het dan goed, minister, dat die 35 miljoen euro die u er initieel voor voorzien had, een gesloten portefeuille blijft waarbinnen gewerkt moet worden? Dat is één.

Ten tweede heb ik toch nog een aantal bedenkingen en kanttekeningen. Het gaat ook over de manier van werken. Er zijn uiteindelijk 28 of 26 projecten ingediend. Ik hoor in het werkveld dat er vragen gesteld worden over de effectiviteit van het opgezette oproepsysteem. Het zou te snel op elkaar volgen. Ik heb die bedenking ook gemaakt bij de begrotingsbesprekingen naar aanleiding van de verschillende zaken die in uw beleidsbrief staan rond projectoproepen. Voor die 7 projectoproepen moet er wel gezorgd worden dat ze op termijn duurzaam verankerd worden bij alle lokale besturen. De snelheid en de mogelijke versnippering zijn bekommer-

nissen die ons hebben bereikt. Wordt de manier van werken zoals die nu is uitgerold mee geëvalueerd, minister? Dat had ik graag van u vernomen, zodanig dat er geen versnippering gebeurt en dat de middelen optimaal kunnen worden aangewend.

Tot slot deel ik nog mijn bezorgdheden rond de mogelijk te ver doorgedreven digitalisering. Het is zo dat in onze samenleving mensen die wel over de nodige toegang beschikken, er niet altijd mee kunnen of mee willen werken. De digitale kloof bestaat tussen jongeren en ouderen, maar ook tussen senioren onderling. Dat blijft toch iets, minister, waarop de Vooruitfractie de nadruk wil leggen. We moeten daar alert voor blijven.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik denk, minister, dat het correct is dat u hiermee eerst op 4 februari 2022 naar de regering trekt. Dat is heel logisch, maar het is goed dat u dat duidelijk hebt uitgesproken.

Wat de e-inclusie betreft en de middelen die daarvoor voorzien zijn, wil ik nog even onderstrepen dat ik het heel goed vind dat er middelen rechtstreeks naar de lokale besturen gaan, namelijk naar kleine en middelgrote besturen. Dat heeft twee positieve effecten, in elk geval wat mij betreft. Eén: dat er ook een aantal zaken gebeuren bij die kleine en middelgrote besturen. We zien daar echt dat bibliotheken en lokale dienstencentra – en niet alleen in de steden – nog actiever worden rond e-inclusie. Daarnaast zie ik dat het de kleine en middelgrote gemeenten zijn die als trekker de regiovorming naar voren brengen. Je ziet dat ze samen binnen een regio actief worden. Op zich is dat een heel goede projectsubsidie, minister.

Maar wat 'Gemeente zonder gemeentehuis' betreft, is mijn zorg niet helemaal weg. Ik weet dat je onmiddellijk innovatieve projecten kunt indienen en dat je niet aan die eerste projectoproep moet meedoen. Maar als je zo'n projectoproep binnenhaalt en als je zo'n innovatief concept kunt ontwikkelen, dan is het voor ons allemaal natuurlijk heel belangrijk dat die ook geïmplementeerd worden. Het mag niet gewoon een oefening zijn die in de schuif belandt van een stad of van een gemeente. Misschien is het toch mogelijk – en dat zult u dan wel technisch bekijken – om enkele maanden te schuiven met een paar van die projectoproepen zodat die eerste projectoproepen toch zeker geïmplementeerd worden.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Ik denk dat alle overheden moeten zorgen dat we die digitale trein niet missen. Corona heeft ons dat geleerd en ons heel bruusk doen kantelen naar meer digitaal werken en meer digitaal organiseren van onze mensen. We zijn hier nog voortdurend lessen aan het leren, lessen aan het trekken en zaken aan het implementeren. Ik ben helemaal mee met collega De Loor als ik hem hoor zeggen dat het persoonlijk contact niet mag verwateren. Het belang daarvan is groot in bepaalde dossiers. Het creëren van die vertrouwensband is, zeker in moeilijke, complexe dossiers, nodig. Dat zal een kwestie zijn van de louter administratieve taken te digitaliseren. De minister geeft aan dat we nergens in lokale overheden met een overschot aan personeel zitten, wel integendeel. Het is moeilijk om mensen aan te werven.

We zullen dus op die manier vooral ruimte moeten kunnen maken voor de complexere en persoonlijke dossiers, waarvoor men moet gaan samenzitten en die men samen moet bespreken.

Er is duidelijk een grote interesse. Meer dan een op de drie gemeentebesturen heeft zich aangemeld. Minister, ik denk dat u hier duidelijk inspeelt op een nood

die op het terrein aanwezig is. De N-VA-fractie zal dit dossier dan ook volmondig mee ondersteunen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik dank alle collega's. Ik denk dat we in grote lijnen in dezelfde richting kijken en denken.

Ik vind de oproep een succes. Wanneer 107 gemeenten ingaan op een dergelijke oproep, dan is dat indrukwekkend veel. Het is ook juist wat de heer Warnez zegt, namelijk dat we mooie samenwerkingsverbanden zien ontstaan en dat de regiovorming hier al haar eerste effecten krijgt. Men zoekt gemakkelijker dat platform op om te kijken hoe men kan samenwerken, en dat is een goede zaak.

Collega De Loor, die 35 miljoen euro is inderdaad een gesloten envelop. Dat is de afspraak die we binnen de begroting hebben gemaakt en dat zijn de middelen die we daarvoor hebben uitgetrokken. Wanneer we dus meer doen voor de eerste oproep, zal het iets minder zijn voor de volgende oproep.

Voorzitter, ik moet mezelf corrigeren. Ik heb daarnet tijdens mijn eerste antwoord gezegd dat er 80 miljoen euro was voor e-inclusie. Dat was een foutieve uitspraak, het is 50 miljoen euro. Ik heb me versproken, mijn excuses daarvoor. Maar voor het verslag wil ik erop wijzen dat het altijd 50 miljoen euro is geweest en altijd 50 miljoen euro zal blijven.

Wat de vraag betreft over de snelheid, is er natuurlijk een achtergrond. Die snelheid heeft te maken met het feit dat het hier over relancemiddelen gaat, en dat er ook afspraken zijn gemaakt in de schoot van de Vlaamse Regering, ook met het oog op de Europese regelgeving, namelijk dat we deze middelen voor een bepaalde tijd gerealiseerd moeten krijgen. We bewaken dat goed. Ik denk dat we daar op een heel goede manier aan werken dankzij een sterk team binnen het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB), dat bijna wekelijks samenkomt, de projecten monitort, heel sterk waakt over de implementatie en terugkoppeling vraagt van de gemeenten. Verder onderzoeken zij de uitrolbaarheid, dat is het opschalen waar collega Warnez over spreekt. Dat is cruciaal, we blijven dat verder goed opvolgen. Vanuit Vlaanderen zijn we vaak ook partner in sommige van die projecten.

Het is heel moeilijk om op voorhand te zeggen of we al die projecten zullen kunnen opschalen. Het is ook een beetje trial-and-error, zoeken wat echt belangrijk is. Maar ik voel ook dat gemeenten veel meer dan in het verleden, willen leren van elkaar. We zijn lerende organisaties en we zien onszelf ook binnen een lerend netwerk, wat de gemeenschap van lokale besturen ook is.

Wat het persoonlijk contact betreft, wil ik nog eens benadrukken dat mensen die lokaal actief zijn, het belang daarvan kennen. Maar zij zien toch ook tegelijkertijd – en de heren De Loor, Van Miert en Warnez zullen dat zeker niet tegenspreken – dat er nog heel wat routinewerk kan worden gedigitaliseerd. Net door dat te doen, creëert men ruimte voor meer maatwerk, persoonlijk contact of het helpen en ondersteunen van mensen die dat nodig hebben. Dat creëert ook een andere dynamiek in de eigen lokale administratie. Dus in de mate dat we dankzij de digitalisering dat vervelende routinewerk kunnen afschaffen – ook voor de burger zijn dat vervelende zaken –, kunnen we de beschikbare energie en het beschikbaar menselijk kapitaal binnen onze lokale administraties efficiënter en beter inzetten om net dat interpersoonlijk contact waar de heer De Loor naar verwees, te borgen en ervoor te zorgen dat het meer is dan in een rij aanschuiven om een document te krijgen. Het moet een echt intermenselijk contact zijn, inzonderheid voor die mensen bij wie de nood daaraan het grootst is.

Zodra de regering heeft beslist, zullen we de goedgekeurde projecten delen. Ik denk dat het heel nuttig kan zijn om tijdens de komende maanden dit project verder op te volgen, ook voor mij. Ik ben heel geïnteresseerd wat daaruit kan komen; dat kan ook voor andere gemeenten heel waardevol zijn.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (Vooruit): Minister, ik dank u voor uw bijkomende antwoorden. Zoals initieel gezegd, staat Vooruit positief tegenover de digitale transformatie. Ik denk dat het een van de grootste uitdagingen is van onze samenleving waarbij we weliswaar niemand mogen vergeten. We moeten iedereen blijvend die toegang verlenen tot de openbare dienstverlening.

Minister, 35 miljoen euro is een aanzienlijk bedrag. Het is dan ook belangrijk dat dit optimaal wordt aangewend en dat die projecten duurzaam kunnen worden verankerd. We moeten er ook alles aan doen om versnippering te vermijden. Het zou goed zijn om de huidige aanpak te evalueren en te bekijken of dit de meest aangewezen manier is. Ik herinner me dat er bij het project Vlaanderen Radicaal Digitaal in 2019 opmerkingen waren bij een gelijkaardige manier van werken.

Tot slot, collega's, blijft de persoonlijke aanpak voor Vooruit heel belangrijk. We moeten blijvend oog hebben voor dat intermenselijke, voor dat persoonlijke contact. Het mag geen of-verhaal worden maar het moet een en-enverhaal blijven, dus zowel digitale ontwikkeling als fysieke contacten die mogelijk moeten blijven. De Vooruitfractie zal daar blijvend over waken en dit dossier verder opvolgen.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik ondersteun de vraag van iedereen in deze commissie dat het een en-enverhaal moet zijn en dat we die intermenselijke contacten moeten blijven stimuleren. Maar ik kijk in dit geval ook vooral uit naar de projecten. Het gaat immers over innovatie en overheidsop treden, soms twee antoniemen, maar via trial-and-error moet ook de overheid tot een betere dienstverlening durven komen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de verschillende subsidielijnen met betrekking tot het stedenbeleid – 1229 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, ik hoop dat alles zeer vlot verloopt, zonder onderbreking, want ik ben intussen ook thuisonderwijs aan het geven aan mijn zoon. Dat is niet simpel, dus op voorhand mijn excuses wanneer er onderbrekingen zouden zijn.

Minister, op de laatste ministerraad voor het kerstreces werd een definitieve beslissing genomen over de verschillende subsidielijnen binnen het Vlaamse stedenbeleid. Het totaalbedrag van de verschillende subsidies is enkele tientallen miljoenen euro en zou onze Vlaamse steden moeten vooruithelpen om de stedelijke uitdagingen verder aan te gaan. Daarbij is het voor hen uiteraard ook een kans om bij interessante projecten die ze willen voorstellen, ondersteuning vanuit Vlaanderen te krijgen.

U kondigde in de marge van de begrotingsbesprekingen ook aan dat u het instrument stedenbeleid zoals we dat vandaag kennen in Vlaanderen, zou herdenken en opfrissen. Ik vind dat eerlijk gezegd een heel goede zaak, want dat instrument bestaat al twintig jaar en een denkoefening kan dus zeker geen kwaad. In dat kader gaf u eerder al een ondersteuning aan het Hannah Arendt Instituut, dat zich naast tientallen andere beleidsdomeinen ook bezighoudt met stedelijkheid, om dit proces te ondersteunen.

Minister, hoe evalueert u de respons vanuit de Vlaamse steden op de verschillende projectoproepen?

Hoe kijkt u naar de regionale spreiding voor de verschillende toegekende subsidie-lijnen?

Hoe evalueert u de werking van de verschillende jurycomités bij de verschillende projectoproepen?

Wordt in het kader van een vernieuwing van het instrument Stedenbeleid ook de wijze van beoordeling onderzocht?

Welke feedback hebt u ontvangen inzake de toegekende subsidiestromen? Wordt in het kader van een vernieuwing van het instrument Stedenbeleid de input van de Vlaamse steden ook bevraagd? Zo ja, op welke manier zal dit gebeuren?

Wat is de stand van zaken van de denkoefening over de vernieuwing van het instrument Stedenbeleid? Welke acties hebt u al ondernomen, en wat is de tijdslijn voor de totstandkoming van die nieuwe visie?

Kunt u verdere toelichting geven over de ondersteuning aan het Hannah Arendt Instituut omtrent de formulering van deze visie? Wat zijn de doelstellingen van dit project? Hebt u in dat kader ook andere instellingen bevraagd of betrokken?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Bedankt, mevrouw Sminate. U weet dat ik minister van Gelijke Kansen ben, en opnieuw moet vaststellen dat vrouwen beter dan mannen in staat zijn om verschillende taken tegelijk op een goede manier te realiseren, waarvoor mijn felicitaties.

Nadia Sminate (N-VA): Wat de belofte voor een donut seffens niet allemaal kan teweegbrengen. Dan zijn we stil. *(Gelach)*

Minister Bart Somers: Ik doe geen uitspraken rond uw pedagogische praktijken. *(Gelach)*

2021 was inderdaad een bijzonder jaar voor het stedenbeleid, omdat er twee extra relanceoproepen waren, namelijk een rond 'Veerkrachtige steden na corona' en een oproep wijkverbeteringscontracten. Het eerste heeft natuurlijk te maken met de coronacrisis, en het ander heeft te maken met het regeerakkoord, waar er sprake was van wijkverbeteringscontracten. In totaal zijn er dus vijf oproepen, met een budget van meer dan 37 miljoen euro. Ik denk dat het de eerste keer is dat er zoveel geld in één jaar rechtstreeks naar het stedenbeleid gaat.

Elk van die oproepen kent een eigen focus. We hebben de conceptsubsidies, die dienen om een plan uit te werken voor een stadsvernieuwingsproject. De projectsubsidies dienen voor de uitvoering van die plannen. We hebben ook de thematische oproep, die gericht is op experimenten. Die kaderde in 2021 in de klimaatuitdaging, de hitteproblematiek. De oproep 'Veerkrachtige steden na corona' focuste

op relance door stadsvernieuwing in de steden, zowel vanuit economisch als maatschappelijk oogpunt. En er was ten slotte de oproep wijkverbeteringscontracten, die focust op kwetsbare wijken en hoe we daaraan kunnen verhelpen.

De oproep wijkverbeteringscontracten stond open voor alle lokale besturen, de andere 4 oproepen waren gericht op de 13 centrumsteden, de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de 21 provinciale steden.

Aan 31 dossiers of projecten werd finaal een subsidie toegekend. Het totale investeringsvolume van al deze projecten, dus inclusief de financiële inbreng van andere partners in de projecten, bedraagt 158 miljoen euro. Dat toont nogmaals aan dat deze oproepen ook een hefboomeffect hebben.

Wat de vragen over de oproepen betreft: met 30 verschillende steden en gemeenten die samen 71 dossiers hebben ingediend, kunnen we spreken van een succes. Voor de jaarlijks terugkerende oproep lag de respons niet abnormaal hoger of lager dan voorgaande jaren. Voor de 2 bijkomende oproepen was er een groot aantal dossiers. De oproep 'Veerkrachtige steden na corona' resulteerde in 25 dossiers. De oproep wijkverbeteringscontracten stond open voor alle gemeenten, en 7 op een totaal van 20 dossiers waren afkomstig van niet-steden.

Als ik kijk naar de inhoud, dan word je daar eigenlijk wel enthousiast over. De indrukwekkende manier waarop de steden inzetten op de versterking van de stedelijke economie, op een mooiere en kwalitatievere openbare ruimte, op vergroening en ontharding, op vernieuwende manieren om kwetsbare wijken er opnieuw bovenop te brengen, toont toch aan dat er bij lokale besturen en bij steden heel veel dynamiek en creativiteit is.

Dat brengt mij bij de vragen over de beoordeling. U weet dat de Vlaamse Regering beslist over alle dossiers, telkens op basis van een advies van de jury. De Vlaamse Regering heeft voor vijf oproepen telkens de adviezen unaniem gevolgd.

Ik beoordeel de gehanteerde juryprocedure als kwalitatief. Het betreffen stuk voor stuk experts in de materie, met verschillende achtergronden en expertise. Er wordt multidisciplinair geëvalueerd op basis van vooraf bepaalde criteria. Positief is ook dat alle indienende steden en gemeenten de kans krijgen om hun project mondeling toe te lichten aan de jury, en zo duiding kunnen geven bij eventuele vragen. Ik heb dat ooit in het verleden ook als burgemeester mogen doen, om zo'n project toe te lichten aan een jury, die dan toch altijd wel erg doorvraagt, en toch altijd laat voelen dat zij de materie goed beheerst. Het is een arbeidsintensief en transparant proces: elk jurylid moet alle ingediende dossiers lezen, en de adviezen worden omstandig gemotiveerd in uitgebreide beoordelingsfiches.

Wat waren de reacties van de steden zelf? Natuurlijk ontving de afdeling Stedenbeleid van het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) blije en positieve reacties van de steden die een subsidie kregen. Daar moet ik eigenlijk geen tekening bij maken. Een beperkt aantal steden en gemeenten, die helaas naast een subsidie grepen, toonden zich wat teleurgesteld maar begripvol. En zij vroegen of ze de beoordelingsfiches konden krijgen. Uiteraard gaan we dat ook doen, want die beoordelingen omvatten ook heel wat nuttige feedback voor de indienende besturen.

Ik heb beide al meegemaakt in mijn hoedanigheid als burgemeester. Soms worden projecten goedgekeurd en ben ik daar blij en enthousiast over. En soms is er frustratie of teleurstelling wanneer een project er niet door geraakt of niet bij de beste behoort. Maar dan leer je daar ook uit, denk ik. Soms blijf je wel kritisch bij de jury, omdat je vaak ook overtuigd bent van je eigen inzichten. Maar soms moet je ook ootmoedig toevoegen, meestal na enige tijd, na wat bezinning, dat de opmerkingen die gemaakt waren, wel grond raakten.

Er waren de vragen met betrekking tot het visietraject, naar aanleiding van twintig jaar stadsvernieuwing. Voor dit traject werd een overheidsopdracht uitgeschreven. Drie instellingen werden aangeschreven: het Hannah Arendt Instituut, het Leuvense Urban Studies Institute en de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO). U weet dat het Hannah Arendt Instituut de twee vakgroepen rond stedelijkheid, zowel die van de UA als van de VUB, samenbrengt. De opdracht is dan toegekend aan het Hannah Arendt Instituut, voor een bedrag van 129.800 euro.

Het doel van de opdracht is te komen tot een nieuwe wervende en kernachtige visie rond stads- en stedelijke vernieuwing in Vlaanderen, anno 2022. In het traject wordt daarbij ook ingegaan op hoe Vlaanderen deze processen kan ondersteunen en of de huidige aanpak, met oproepen, nog optimaal werkt.

Wat betekent dit concreet? De kern van het visietraject wordt gevormd door zes hearings of workshops van één dag. Het Hannah Arendt Instituut doet daarvoor de organisatie. Die zes hearings vinden telkens plaats met twintig à dertig experts, academici, vertegenwoordigers van het middenveld en van de steden. Het gaat daarbij rond zes thema's: mobiliteit, slimme steden, wonen, klimaat, economie en de inclusieve stad. Dat zijn de belangrijkste uitdagingen waar stedelijkheid vandaag voor staat, denk ik.

Welke eindproducten worden beoogd? Er komt een vertaalslag in zes longreads, en een vertaalslag in zes seminars. Het traject past dus perfect binnen de domeinen waarop het Hannah Arendt Instituut focust: de driehoek diversiteit, stedelijkheid en burgerschap. Die drie zaken werken ook op elkaar in, in het bijzonder ook binnen de programmalijn publieke ruimte en stadsvernieuwing.

De visieoefening loopt ook volgens plan. Er hebben ondertussen twee hearings plaatsgevonden. De andere vier sessies zullen in de komende weken volgen. Het is evident dat de steden betrokken worden bij dit traject en in het bijzonder bij de hearings. Het traject landt op 28 april 2022 met een colloquium '20 jaar stadsvernieuwing'.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Bedankt voor uw uitgebreide antwoord. Ik vind inderdaad dat er enkele mooie projecten tussen zitten, dus ik heb zeker geen enkele kritiek daarop. Ik denk wel dat het heel belangrijk is dat de wijze van beoordeling zo transparant en objectief mogelijk wordt gevoerd. Ik heb inderdaad gezien – en zo hebt u het ook uitgelegd – dat bij de verschillende beslissingen telkens toelichtingen staan en het oordeel van de jury meegegeven wordt.

Sta mij toch toe om te zeggen dat ik af en toe wel wat op mijn honger bleef zitten. Ik heb gezien dat de jury heel vaak 'voldoet' of 'voldoet niet' schrijft. Dat is natuurlijk nogal binair, en het maakt het moeilijk om te weten te komen wat de reden van de beslissing is geweest. Als je gewoon schrijft 'voldoet niet', dan wil je toch weten waarom niet. Dus ik kan mij daarom wel voorstellen dat er een aantal steden toch enigszins met onbegrip die jurybeslissingen hebben bekeken, en daarrond ook wel wat ontgoocheld zijn.

Ik geloof uiteraard wel dat de jury een afweging heeft gemaakt in alle eer en geweten. Begrijp mij niet verkeerd, minister, ik ga die beoordelingen zeker niet betwisten. Maar ik vind gewoon dat de toelichting soms wat mager en summier is. Ik heb samen met mijn collega's naar aanleiding van die subsidieronde eens nagedacht hoe dat op een andere manier zou kunnen. Ik wil in die zin een constructief voorstel doen. Zou het geen goed idee zijn om met een puntensysteem te werken? Dat gebeurt in andere domeinen ook. Een jurylid geeft dan een score op een schaal

van bijvoorbeeld 0 tot 5 op een aantal belangrijke elementen die worden vooruitgeschoven binnen die subsidielijn. Dan zou er ook gevraagd worden dat elk jurylid zijn scores ook telkens verklaart. Mij lijkt dat niet meer dan logisch. Op die manier krijg je dan een puntenscore per project en wordt de subsidie aan het beste project gegeven.

De voorzitter: Kunt u afronden, mevrouw Sminate?

Nadia Sminate (N-VA): Ik wil u, minister, gewoon vragen wat u denkt van een dergelijke manier van beoordeling. Tot slot wil ik u ook vragen om de studie van het Hannah Arendt Instituut te delen met het parlement zodra die is afgewerkt.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik wil mevrouw Sminate danken voor de interesse in dat thema, dat mij ook enorm boeit. Dat zal u niet verbazen, aangezien ik zelf twintig jaar burgemeester ben geweest van een centrumstad. De suggesties die u doet, zal ik zeker doorgeven aan de mensen die nu bezig zijn met die evaluatie. Op zich vind ik dat een boeiende piste. Ik wil u dan ook bedanken dat u daar zo actief over nadenkt. Het voorstel dat u formuleert, is volgens mij een zinvol voorstel. Maar moeten wij nog met jury's werken? Moeten wij nog met oproepen werken? Ik stel alles wat in vraag, na twintig jaar. Dat is niet om het kind met het badwater weg te gooien, maar om alles eens te herijken. Ik neem dat zeker mee.

Wat de feedback betreft: bij de klassieke jury was de feedback iets uitgebreider. U kunt overigens altijd als gemeente meer uitleg vragen. Ik heb dat ooit gedaan op een moment dat ik het echt niet terecht vond dat een project van mijn stad niet werd aanvaard. Ik heb die uitleg toen ook gekregen. Het is natuurlijk nooit aange-naam voor een stad of een gemeente als je uit de boot valt. Voor mezelf heb ik eens bekeken hoe een jury kijkt naar de verschillende steden. Als je bekijkt wat er de voorbije 20 jaar gegeven is aan steden, dan krijg je volgende cijfers: voor mijn stad, Mechelen, ging dat over 4,65 procent van alle middelen, voor Aalst was dat 4,85 procent, Kortrijk 6,05 procent, Leuven 6,24 procent, Genk 5,13 procent, Vilvoorde 5,37 procent. Mijn stad was de zevende, hoewel wij toch een heel mooi traject hebben gelopen. Ik zou daarover gefrustreerd kunnen zijn. Ik zou kunnen denken dat ik meer verdiende. Maar als ik objectief ben, moet ik toegeven dat ik dat zo niet kan denken. We zien toch dat de steden die actief deelnemen aan die projecten – wat niet alle steden even hard doen – op gelijke basis worden beoordeeld. Over een tijdspanne van 21 jaar zit daar toch wel wat evenwicht in. Ik vind dat op zich goed.

U moet ook weten, mevrouw Sminate, dat de methode waarmee wij nu werken, eigenlijk een kopie is van de methode die mijn voorgangster, mevrouw Homans, aanwendde. De jury is een beetje veranderd, maar het zijn in belangrijke mate dezelfde mensen. De jury is iets verbreed naar nieuwe thema's. Er zijn ook nieuwe uitdagingen. Maar ik ga zeker uw voorstel daar in de groep gooien.

Uw vraag om het rapport te delen zodra het klaar is, lijkt mij oké.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Dank u, minister, voor uw engagement om de wijze van beoordeling te bekijken. Ik hoor dat het belangrijk is voor lokale besturen om iets meer inzicht te krijgen in de redenen waarom ze zo beoordeeld worden. Zo kunnen zij ook leren hoe ze in de toekomst nog betere projectvoorstellen kunnen indienen. Uw antwoord was constructief.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de impact van het overschrijden van de spilindex op de lonen bij de lokale besturen en de Vlaamse overheid
– 1258 (2021-2022)**

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Volgens prognoses van het Planbureau zal volgende maand de spilindex opnieuw worden overschreden. Hierdoor zullen in maart de sociale uitkeringen en in april de lonen van het personeel van de lokale besturen en de Vlaamse overheid telkens met 2 procent stijgen. Dat is een bijsturing ten aanzien van de verwachting die het Planbureau vorige maand had. Toen werd voorspeld dat de overschrijding pas in augustus zou plaatsvinden. In december 2021 noteerden we de laatste overschrijding. Dat betekent twee bijstellingen in twee maanden, of als we de overschrijding van augustus meenemen drie in zeven maanden. De voorspelde inflatie voor 2022 is volgens het Planbureau ongezien sinds 1984. Het was bovendien niet verwacht. In 2020 ging het Planbureau er zelfs van uit dat, na de spilindexoverschrijding in februari 2020, er geen meer zou komen in 2021. Later werd gedacht dat er geen overschrijding zou zijn in 2022.

Heel wat lokale besturen houden rekening met een jaarlijkse loonindexering van 2 procent, al zullen er, gezien de eerdere voorspellingen van het Planbureau, ook lokale besturen zijn die geen rekening gehouden hebben met een indexering in 2021 en/of in 2022. In elk geval zal wellicht geen enkel lokaal bestuur rekening hebben gehouden met drie indexeringen op zeven maanden tijd.

Ik las een heel interessant artikel in het blad van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), Lokaal, waarin de zeer gewaardeerde Jan Leroy de impact van de indexstijgingen op de financiën, de personeelsuitgaven, de energie en de dotaties aan de politie en de brandweer heeft berekend. Hij kwam erop uit dat er in 2021 en 2022 samen 289 miljoen euro extra kosten zijn voor de lokale besturen door de inflatie. Dat is een grote inspanning voor de lokale besturen, die een belangrijke motor van de economie zijn en in het bijzonder van de lokale economie. Ze zullen tot 2025 maar liefst 17 miljard euro investeren. Die investeringen mogen niet achteruit gedraaid worden. Als een van de belangrijkste uitgaven – met name de loonkosten – op korte tijd zo sterk stijgen, kan dat wel een impact hebben op die investeringen.

Ik heb volgende vragen. Kunt u inzicht geven in de verwachte stijging van de lonen van het personeel van de lokale besturen en de Vlaamse overheid ten gevolge van de derde overschrijding – wellicht in februari – in vergelijking met de situatie voor de drie indexeringen, dus voor de indexatie na augustus 2021? Weet u in hoeverre de lokale besturen hiermee rekening hebben gehouden in hun meerjarenplannen? Verwacht u dat bepaalde openbare besturen hierdoor in de problemen komen? Zo ja, ziet u oplossingen? In welke mate is met de vroege overschrijding van de spilindex ook rekening gehouden in de Vlaamse begroting voor het personeel van de Vlaamse overheid?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik wens om te beginnen nog twee zaken te duiden vooraleer ik een antwoord geef op uw concrete vragen. De loonkosten met betrekking tot het gesubsidieerd onderwijspersoneel neem ik niet mee in de cijfers. Die lonen zijn immers volledig gesubsidieerd door Vlaanderen en hebben bijgevolg geen budgettaire impact op de financiën van de gemeenten. Voorts verwijst ik u voor de

concrete cijfers van de Vlaamse begroting graag door naar mijn collega Diependaele.

In vergelijking met de hoogte van de lonen tot september 2021 schat ik voor de gemeenten en OCMW's 27 miljoen euro extra kosten in 2021 ten gevolge van de indexaanpassing van oktober 2021, en 293 miljoen euro extra kosten in 2022 ten gevolge van de drie indexaanpassingen samen.

Heeft de minister zicht in hoeverre de lokale besturen hiermee rekening hebben gehouden? Het blijkt dat de gemeenten en de OCMW's in hun laatste aangepaste meerjarenplanning minstens gedeeltelijk rekening hebben gehouden met de indexering van de lonen. De groeivoeten die ze toepassen in hun meerjarenplannen voor hun loonkosten, verschillen uiteraard van bestuur tot bestuur. Maar in totaal raamden de gemeenten voor 2022 de loonkosten in de laatst aangepaste meerjarenplanning 152 miljoen euro hoger dan in de vorige aanpassing van de meerjarenplannen eind 2020. Ook de ramingen voor de loonkosten voor de jaren 2023 en volgende zijn aanzienlijk naar boven bijgesteld met gemiddeld 126 miljoen euro extra per jaar.

Dus, van de 293 miljoen euro die ik raam, hebben ze in 2022 toch al 152 miljoen euro voorzien. Dat is iets meer dan de helft van de door mij geraamde kosten. Ter vergelijking: bij de vorige aanpassing van de meerjarenplanning eind 2020 werden slechts 57 miljoen euro meer loonkosten in 2021 ingeschreven ten opzichte van hetzelfde kalenderjaar in het oorspronkelijke meerjarenplan.

Bijkomend houden veel lokale besturen in elk planningsrapport al rekening met een beperkte indexering van de loonkosten. De hogere ramingen in de laatst aangepaste meerjarenplannen, vermoedelijk naar aanleiding van de inflatieberichten, komen hier dus bovenop.

Verwacht ik of er hierdoor besturen in de problemen komen?

Wel, uit de cijfers blijkt dat de besturen tenminste gedeeltelijk rekening hebben gehouden met de toename. Geen enkele gemeente laat in deze meerjarenplannen een negatieve autofinancieringsmarge (AFM) optekenen in 2025. De lokale besturen lijken de extra kosten in eerste instantie dus te kunnen dragen zonder dat het financieel evenwicht in het gedrang komt. Daarmee heb ik niet gezegd dat ze daarvoor geen inspanningen moeten doen, maar op het eerste gezicht lijken ze die te kunnen dragen.

Belangrijk is wel dat de gemeenten blijkbaar niet van plan zijn om minder te investeren. Want natuurlijk is dat de eerste weg die men zou kunnen bewandelen om die meerkosten te compenseren: minder investeren. Dat blijkt niet het geval te zijn, wel integendeel. In de meest recente meerjarenplannen worden er voor meer dan 1 miljard euro extra investeringen opgenomen ten opzichte van de aangepaste meerjarenplannen van vorig jaar, in 2020. Dat wil zeggen dat ze in de periode 2020-2050 voor meer dan 18 miljard euro aan investeringen plannen.

De benuttingsgraad van de kredieten voor de loonkosten is trouwens vrij stabiel in de periode 2014-2020. Ze is gemiddeld 95 procent. Dat wil zeggen dat de gemeenten gemiddeld elk jaar 5 procent loonkosten overramen in hun planning. Wat misschien nu ook zou kunnen spelen, is de krapte op de arbeidsmarkt en het moeilijk vinden van personeel voor het invullen van openstaande betrekkingen door pensionering, door mensen die ontslag nemen, door wat ook ... zodat er een vertraging komt, wat een niet gewilde maar wel reële besparing op loonkosten meebrengt voor de gemeenten. Dat zou misschien voor een stukje die 294 miljoen euro – 293 miljoen, excuseer – kunnen milderen. Dat is een voorzichtige inschatting van mij.

Het overramen van 5 procent betekent in absolute cijfers een overraming van 280 miljoen euro. Dat is een extra buffer. We zeiden daarnet dat iets meer dan de helft was voorzien. Er is een natuurlijke buffer die elk jaar terugkomt van 280 miljoen euro natuurlijke overraming dat men voor 100 procent personeel inschrijft. Er is misschien ook een vertraging van aanwervingen. Dat maakt toch dat gemeenten, met inspanningen, dit wel kunnen dragen.

Verder zal de inflatie een opwaartse impact hebben op de opbrengsten uit de aanvullende personenbelasting en uit de opcentiemen onroerende voorheffing, weliswaar met enige vertraging, zeker wat het tweede betreft. Daar gaat het om veel vertraging. Wat het eerste betreft, met een zekere vertraging. Ook de vastgelegde groeivoet voor het Gemeentefonds met 3,5 procent zorgt voor jaarlijks hogere inkomsten voor de gemeenten en vangt voor een deel de verhoging van de uitgaven door inflatie op.

Er zijn natuurlijk wel een aantal andere, minder gunstige tendensen die we goed moeten opvolgen. De stijgende energiekosten wegen ook op de budgetten van onze lokale besturen. De vermindering van het dividend vanuit Fluvius, hogere sociale uitgaven, doordat er meer mensen in problemen komen aankloppen bij het OCMW, en de impact die de stijging van de levensduurte heeft op de andere exploitatie- en investeringsuitgaven.

Mijn conclusie is dat er globaal bekeken momenteel geen onmiddellijke reden is tot grote paniek. Wel moeten we aandachtig volgen, alles goed monitoren en ons bewust zijn dat er een aantal negatieve aspecten spelen. We moeten goed weten dat de gemeenten gedwongen worden om heel zuinig om te springen met hun middelen. Het is niet zo dat zij in een andere situatie zouden zitten dan bijvoorbeeld de Waalse of de federale overheid of andere overheden die vandaag ook op hun centen moeten letten.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Dank, minister, voor het omstandige en onderbouwde antwoord. U hebt goed beschreven dat gemeenten goede huisvaders zijn en ook op die manier handelen. De aanvullende personenbelasting (APB) en de onroerende voorheffing zullen natuurlijk een stukje of een heel stuk minder zijn. Als ik het mag inschatten zal het zelfs maar een fractie zijn. Maar ik begrijp dat er voorlopig geen problemen zijn en dat dit opgevolgd wordt. Ik heb daar geen verdere vragen over.

Kris Van Dijck (N-VA): Minister, ik heb heel aandachtig naar uw antwoorden geluisterd. U spreekt over de schaarste op de arbeidsmarkt waarbij bepaalde vacatures niet ingevuld worden. Maar ik stel de laatste tijd – en dat is mijn ervaring – ook vast dat wij zelfs een aantal investeringen soms moeten opschorten omdat ondernemingen geen interesse hebben om die investeringen uit te voeren. Dat is een heel rare ontwikkeling. Het is eigenlijk de eerste keer dat ik meemaak dat we op de limieten van de uitvoerbaarheid stuiten, niettegenstaande we wel de middelen voorzien hebben.

Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van Dijck, we zien dit fenomeen inderdaad in nog andere gemeenten. We mogen ook niet vergeten dat aan de werken die dan wel uitgevoerd worden, serieuze meerkosten kunnen vastzitten door de stijgende grondstofprijzen en dergelijke meer. Ik denk dat collega Warnez terecht de vraag stelt, dat er heel wat factoren zijn die vandaag spelen. Het uitstellen van werken heeft eigenlijk ook een ongewenste positieve impact op uw begroting. Dat is nu eenmaal zo. Maar we moeten dat goed blijven monitoren. Het is niet evident.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik wil alleen bevestigen wat u hebt gezegd, voorzitter. Ik denk dat het in veel gemeenten het geval is dat we goesting hebben om meer te doen maar dat het niet lukt omdat we ofwel het personeel niet hebben, ofwel de aannemers niet vinden. Maar we doen toch naarstig verder.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de opvolging en inspanningen in het kader van de resolutie over geweld en discriminatie tegen lgbtqi+-personen – 1333 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Minister, een dik half jaar geleden, op 16 juni 2021 om precies te zijn, hebben we binnen het Vlaams Parlement en de leden van deze commissie een breed gedragen resolutie over een aanpak van geweld ten aanzien van de regenbooggemeenschap goedgekeurd. Er werden een aantal bijkomende aandachtspunten en acties geformuleerd om paal en perk te stellen aan een probleem dat we spijtig genoeg in onze samenleving nog al te vaak tegenkomen.

Ik heb in mijn vraagstelling, minister, een aantal van die aandachtspunten meegegeven. Ik zal ze hier niet allemaal herhalen; u kunt ze in de tekst terugvinden. Vooral de bekendmaking en een ruimere versterking van de bestaande hulplijnen kwam daarin naar voren, onder andere ook het aanbod van het vierhoeksoverleg tegen homofobie, en vooral ook het gebruikmaken van de resultaten en van alles wat we weten en bijleren als het gaat over homofoobie en transfoobie geweld. We moeten de bewustmakingscampagnes goed richten op de bekende daderprofielen, naast alle andere dingen die we al doen.

Er leven vele vragen vanuit het parlement aan de regering en aan u, minister, als bevoegd minister in dit domein. U bent natuurlijk de coördinator voor alles wat gelijke kansen aangaat. U bent ook altijd een pleitbezorger geweest van de aanpak van deze problematiek.

We hebben, collega's, recent ongeveer 500.000 euro subsidie goedgekeurd voor een project 'Veilige(re) en vertrouwde omgevingen voor lgbtqi+-personen' van cavia en Wel Jong Niet Hetero. Ik had daarover nog een paar vragen.

Kunt u een stand van zaken geven van de inspanningen die er geleverd werden en worden ter uitvoering van onze resolutie?

Welke bijkomende plannen ziet u op korte termijn, minister, om de dingen die wij in die resolutie hebben meegenomen, te realiseren?

Op welke manier kunt u de ondersteuning voor 'Veilige(re) en vertrouwde omgevingen voor lgbtqi+-personen' van die twee organisaties kaderen in de totstandkoming van een inclusieve samenleving?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van Miert, ik dank u voor uw vraag.

In de resolutie werden inderdaad 21 aanbevelingen gedaan. U zult het me niet kwalijk nemen dat ik ze hier niet alle 21 behandel. Daarvoor verwijs ik graag naar de antwoorden die ik heb gegeven op een aantal schriftelijke vragen die mevrouw Moerenhout op 10 en 11 januari heeft gesteld. Daar vindt u wat uitvoerigere uitleg over waar we staan.

Ik kan wel bevestigen dat de Vlaamse Regering wel degelijk inzet op elk van de 21 aanbevelingen. Ik zal vandaag even stilstaan bij een aantal projecten

Het eerste project is de bekendmaking en versterking van toegankelijke klacht- en meldingsmechanismen en hulplijnen. Er zijn vandaag hulplijnen, maar niet iedereen kent die. Lumi, de hulplijn voor vragen over gender en seksuele diversiteit, wordt sinds 2018 structureel gefinancierd vanuit Gelijke Kansen. Het gaat over 40.000 euro per jaar. In 2021 heb ik in een extra financiële injectie voorzien van 30.000 euro. Door corona bleken er immers veel meer meldingen te zijn.

Het tweede is de ondersteuning van slachtoffers van geweld en discriminatie. Vanuit Gelijke Kansen liet ik recent twee projecten van start gaan die hierbij aansluiten: het project 'Veilige(re) en vertrouwde omgevingen' van çavaria en Wel Jong en het project 'Mijn punt is anders' van PUNT. VZW, die werken rond de verwerking van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Dit was nooit zo actueel als de voorbije maanden en jaren.

Het derde project is het tegengaan van onderrapportering van geweld en discriminatie. Onderzoek toont aan dat er een lage meldingsbereidheid is wanneer het gaat over geweld op holebi's. Daarnaast is het ook in gevallen van discriminatie voor het slachtoffer niet altijd duidelijk of en wanneer hun rechten met de voeten getreden worden, of waar ze met hun melding heen kunnen. Daarvoor willen we de drempel verlagen door onder meer de oprichting van ons Vlaams Mensenrechteninstituut en het eenloketsysteem daarbinnen. Discriminatie van de regenbooggemeenschap wordt expliciet opgenomen bij de werking van het Vlaams Mensenrechteninstituut.

Verder zal ik bij de evaluatie van het Gelijkekansendecreet expliciet aandacht hebben voor het tegengaan van discriminatie van gender en seksuele diversiteit. Ook zijn er een aantal ambities die door mijn collega's worden opgenomen. Zo wil collega Weyts ervoor zorgen dat de schoolomgeving een veilige plek wordt voor jongeren en werkt collega Beke een welzijnsbeleid uit op maat van de regenbooggemeenschap.

Eind april 2021 bracht ik de vertegenwoordigers van de regenboogorganisaties in contact met de Vlaamse kabinetten. Dat was naar aanleiding van het incident in Beveren. Daarbij werden een aantal afspraken gemaakt. Ik zal deze klankbordgroep in april opnieuw samenbrengen om na te gaan welke evoluties er zijn. Ik heb dat toen ook beloofd. Verder volg ik de aanbevelingen uit de resolutie nauw op en zal ik zo veel mogelijk de ambities van de resolutie proberen waar te maken.

Vanuit het overleg met de regenbooggemeenschap blijkt dat er nood is aan veilige en vertrouwde omgevingen. Dat komt ook overeen met wat in de resolutie is opgenomen. Daarom zullen çavaria en Wel Jong voorzien in de uitwerking van dit project, gericht op twee sporen.

Ten eerste willen zij een veilige omgeving creëren. Deze kan zowel fysiek als digitaal zijn. Het gaat hier om een omgeving waar mensen die tot de regenbooggemeenschap behoren, terecht kunnen voor een gesprek of met een hulpvraag zonder vrees blootgesteld te worden aan discriminatie, kritiek of onbegrip.

Ten tweede gaan ze na hoe we dergelijke veilige omgevingen kunnen versterken binnen reguliere organisaties zoals de centra algemeen welzijnswerk en jongeren-adviescentra. Daar worden ook lokale besturen, politiediensten en andere stakeholders bij betrokken.

Onze ultieme ambitie moet immers zijn dat de volledige samenleving een veilige omgeving is voor iedereen, ook voor mensen die behoren tot de lgbtqi+-gemeenschap. Alle initiatieven genomen in het kader van het Vlaamse regenboogbeleid, moeten dan ook aansluiten bij deze ambitie. Doelstelling is dat de maatschappelijke aanvaarding van deze genderdiversiteit en diversiteit op basis van seksuele geaardheid volledig wordt gerealiseerd.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord op de diverse vragen die ik heb gesteld. Ik heb er alle begrip voor dat dit niet allemaal van vandaag op morgen kan worden gerealiseerd. Ook Rome is niet op één dag gebouwd – we kennen het spreekwoord. Dit is dus geen kritiek of geen manier om u voortdurend te stalken en te belagen, maar het is wel belangrijk dat we dit allemaal blijven opvolgen. Die mental shift zal er niet van de ene op de andere dag komen, maar er duiken toch nog steeds, gelukkig iets minder de laatste tijd, verhalen op over tekortkomingen in de samenleving wanneer het gaat over inclusiviteit.

Ik wil ook geen kritiek geven op de betrokken organisaties, maar ik schrok toch wel even van die 500.000 euro. Çavaria is een gekende partner wanneer het gaat over het gelijkekansenbeleid. Het gaat vooral over de manier waarop ze daarmee omgaan, het creëren van veilige ruimtes. Zoals u zelf aangaf, moeten we eigenlijk naar een maatschappij en een maatschappijbeeld gaan waar er voor die mensen geen veilige ruimtes meer nodig zijn maar waar zij overal veilig zijn om zich te uiten en te gedragen, met welke partner of welke vriend of vriendin dan ook.

Minister, dat waren een beetje mijn bezorgdheden, maar ik heb daar voldoende antwoorden op gekregen.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister, ik dank u voor uw uitgebreide toelichting. Ik denk echt dat de goedkeuring van onze resolutie over geweld en discriminatie tegen lgbtq+-personen een belangrijk hoogtepunt was in onze parlementaire werking tijdens deze legislatuur. Ik ben echt heel trots op de inhoud van de tekst die we toen hebben voorgelegd, en ook dat we dit hebben kunnen doen over de grenzen van meerderheid en oppositie heen. We hebben echt een heel breed pakket van maatregelen voorgesteld om stappen vooruit te zetten. Iedereen herinnert zich wellicht ook het gesprek dat we hebben gehad met de vertegenwoordigers van het religieuze middenveld. Ook dat vond ik een heel mooi en krachtig signaal.

De uitvoering van die resolutie is echt cruciaal. We kennen allemaal de problemen die zich nog altijd voordoen wanneer het gaat over discriminatie van mensen van de regenbooggemeenschap. Minister, u hebt al heel veel gedaan en u doet ook heel veel binnen uw beleidsdomein Gelijke Kansen. U verwees ook nog naar die extra 30.000 euro die u voor Lumi hebt uitgetrokken. Ik kan alleen opnieuw benadrukken dat ik heel blij ben dat u de oproep die ik had gedaan voor extra middelen voor Lumi, ter harte hebt genomen.

U hebt ook verwezen naar de contacten die u hebt binnen het regenboog ... (*onverstaanbaar*) ... middenveld. Ik denk dat het heel belangrijk is dat zij worden betrokken bij de uitwerking van de resolutie. ... (*onverstaanbaar*) ...

Hebt u bepaalde punten ervaren waarmee de lgbtqi+-gemeenschap werd geconfronteerd en die in onze resolutie misschien onderbelicht bleven? Mogelijk kan het parlement nog extra initiatieven nemen.

Collega Van Miert, wat tot slot die 'safe spaces' betreft, treed ik u bij dat we die idealiter niet nodig hebben, maar in de realiteit is het voor mensen uit de regenbooggemeenschap wel nodig dat zij ergens een plaats hebben waar ze in alle veiligheid en vertrouwen met geestesgenoten van gedachten kunnen wisselen.

De voorzitter: Minister Somers, hebt u alles gehoord, want wij hadden hier even een probleem met de lijnen? Maar ik denk, mijnheer Van de Wauwer, dat het geen probleem was om u te begrijpen.

Minister Bart Somers: Er zijn een paar woorden weggevallen, maar ik heb het kunnen reconstrueren op basis van wat er verder is gezegd.

De voorzitter: Dit zal dus geen misverstand teweegbrengen.

De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Voorzitter, collega's, ik sluit me graag aan bij de al dan niet weggevallen woorden van collega Van de Wauwer. Ik denk dat het een heel belangrijke resolutie is die we in dit parlement een half jaar geleden hebben goedgekeurd, en het is goed, collega Van Miert, dat we die nauw opvolgen. Het is nu cruciaal dat die resolutie wordt uitgevoerd. Het is ook logisch dat u de vraag stelt aan de coördinerend minister van Gelijke Kansen en niet aan de bevoegde minister. Wanneer we de resolutie bekijken, weten we immers dat daar heel veel aanbevelingen in staan over twee heel belangrijke onderwerpen, namelijk onderwijs en welzijn.

We weten dat dat daar ook een enorm aandachtspunt is om bijvoorbeeld ervoor te zorgen dat die problematiek aan bod komt in de eindtermen, maar dat we dat in Welzijn bijvoorbeeld ook meenemen in de opleidingen voor het verzorgend personeel. Dat zijn maar enkele aanbevelingen. Het zijn er heel veel die in de resolutie staan.

Als we weten dat heel veel van die aanbevelingen aan die bevoegde ministers gericht zijn, in dit collega Weyts en collega Beke, dan is mijn vraag in welke mate u daarover al met hen contact hebt gehad, minister. Hebt u al contact opgenomen met die vakministers? Hebt u al opvolging gevraagd aan die ministers? En zult u dan, ingevolge de accenten die in het Vlaamse regeerakkoord gelegd worden hierover, aan de vakministers vragen om hierover te rapporteren? Ik denk dat het uw taak is als coördinerend minister om hen aan te jagen. Dus ik wilde vragen of u dat gedaan hebt.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Ik denk dat die resolutie een sterk staaltje was van samenwerking over de partijgrenzen heen. Mijn grootste vrees was dat de eerstvolgende keer dat we die resolutie zouden opvolgen, er opnieuw een incident zou zijn geweest. Ik ben heel blij dat dat niet het geval is. Met andere woorden: ik denk dat alle parlementsleden die Gelijke Kansen opvolgen, alle fracties, heel goed hun werk doen hierover.

Ik heb nog enkele bijkomende vragen, een beetje in lijn met de eerdere vragen van collega Ongena, die ook sprak over een coördinerend minister, in plaats van over een bevoegd minister. Minister, hoe hebt u dit opgenomen met de collega's? Hoe gaat dat in zijn werk? Is daar veel overleg in geweest?

Die klankbordgroep komt opnieuw samen. Ik neem aan dat ook de andere kabinetten die in die resolutie vermeld zijn, daarbij aanwezig zijn.

Een derde vraag gaat over het vierhoeksoverleg. Ik denk dat u dat niet hebt benoemd daarnet. Zijn daar al stappen rond gebeurd? Als ik mij niet vergis, was er de vraag om het vierhoeksoverleg meer bekend te maken bij steden en gemeenten. Ik heb gezien dat enkele collega's van verschillende fracties ook in gemeenteraden daar al naar gevraagd hebben. Kunt u daar nog de recentste stand van zaken over geven?

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Het spijt me gewoon dat ik het feelgoodfeestje met gekende riedeltjes, dat hier telkens weerklinkt, toch zal moeten verstoren, met het gewoon debiteren van één weerbarstig feit, één ongemakkelijke realiteit. Mijn partij, het Vlaams Belang, zoals u hebt kunnen vaststellen de voorbije weken, is namelijk meer dan ooit een 'safe space' voor holebi's. En steeds meer wijken in steden, waar de partijen hier aanwezig al decennialang de leiding hebben, zijn steeds minder safe spaces geworden voor holebi's. En dat verandert niet, dat verandert al jaren niet. En dat verandert ook niet met deze resolutie.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik wil eerst en vooral alle collega's bedanken voor de tussenkomsten, en ik wil ook collega Van Miert nog eens bedanken voor de vraagstelling. Ik denk dat het heel goed is dat we dat goed opvolgen, collega Van Miert, en ik voel mij zeker niet fout bejegend. Het is mijn job als minister om aan die resolutie ook uitvoering te geven, en het is uw taak als parlamentslid om dat goed te bewaken. Ik weet dat u heel erg bekommerd bent om deze problematiek. En ik wil dat, samen met vele collega's in de commissie, op een mature en degelijke manier vormgeven. Ik ben ook blij dat we daarrond een breed draagvlak kunnen vinden in de commissie, zelfs over de grenzen van meerderheid en oppositie heen.

We mogen ook niet in de val trappen van de heer Van Rooy, door selectief blind te zijn. Het is evident dat er zich uitdagingen stellen ten aanzien van bepaalde mensen, vanwege hun geloofsovertuigingen of culturele achtergrond. Maar de problematiek tot dat herleiden zou totaal fout zijn, en het maakt ons ook blind voor andere vormen van discriminatie tegenover mensen, op basis van hun seksuele geaardheid of op basis van hun gender.

Ik heb ook heel vaak moeten horen dat vrouwen vooral lastiggevalen werden sinds het begin van de diversiteit in Vlaanderen. Maar de processen die we de voorbije weken en maanden hebben gezien in de maatschappij, met de hele MeToo-beweging, maken duidelijk dat dat een veel bredere en moeilijker uitdaging is. En ik denk dat hetzelfde hier geldt voor de holebigemeenschap, die geconfronteerd wordt met een moeilijker en bredere uitdaging. Het valt dus niet zomaar te herleiden tot afkomst of herkomst. Maar we mogen daar, voor alle duidelijkheid, niet blind voor zijn in onze resolutie.

Wij geven daar ook aandacht aan, ook daarrond hebben we projecten. Ik denk maar aan wat we doen in onze cursussen maatschappelijke oriëntatie, of bijvoorbeeld het Zanzuproject, een project dat informatie geeft over de seksuele gezondheid en over relaties, en informatie over gelijkheid voor mensen, op basis van hun seksuele geaardheid. We doen dat in veertien talen, om op die manier ook anders-taligen te bereiken. En we kiezen daar heel bewust voor een heel duidelijk traject. Dat is een interessant gegeven.

Er was de vraag van collega Ongena, over wat de andere ministers al hebben gedaan. Ik durf te zeggen dat mijn collega's daar ook echt mee hun schouders onder

zetten. En dat leest u ook in de antwoorden op de schriftelijke vragen die ik daarstraks heb vermeld, de vragen die gesteld zijn door mevrouw Moerenhout op 10 en 11 januari. Daar vindt u ook een mooi overzicht van de initiatieven die andere ministers hebben genomen. Op de klankbordgroep die in april zal samenkomen, gaan we met het middenveld de evaluatie maken.

Ik zou mij ook heel graag engageren, als u dat interesseert, om bijvoorbeeld tegen het begin van het volgende politieke jaar, in september, een evaluatierapport te maken over waar we nu staan in de uitvoering van die resolutie op elk van die onderdelen, en dat te bezorgen aan de commissieleden. En dan laat ik het aan de wijsheid van de commissieleden over om daarrond misschien eens een themazitting te organiseren of wat dan ook. Want ik denk dat deze thematiek belangrijk is.

Ik ben het met de heer Van de Wauwer eens dat het goed is dat we dat niet altijd naar aanleiding van een incident moeten bespreken, maar dat dat iets is wat we in de diepte, op een systematische en gestructureerde wijze moeten bespreken.

Ik denk dat het nog iets te vroeg is voor conclusies, mijnheer Van de Wauwer. Ik zou echt willen wachten tot de klankbordgroep van april, om dan lessen te trekken, en om te kijken wat de lacunes zijn. Ik denk dat jullie mij zeker zullen bevragen naar aanleiding van die bijeenkomst in april. Maar ik wil dat dan ook nog eens meenemen, om zo'n evaluatierapport – ik heb dat net met mijn diensten afgesproken – te bezorgen, tegen half september. Zo kunnen we bij het begin van het nieuwe politieke jaar onmiddellijk iets moois hebben, waar we samen verder over kunnen reflecteren.

Maar alleszins bedankt voor de vraagstelling, de betrokkenheid en de cohesie in onze commissie rond deze thematieken.

De voorzitter: Bedankt, minister. De oproep of het idee dat u meegeeft, hebben we hier ook genoteerd. Als de collega's het goed vinden, zullen we daar de tijd en ruimte voor maken binnen een goed half jaar, of eventueel vlak na het zomerreces, om op basis van een verslag daarover ten gronde van gedachten te wisselen.

De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Ik denk dat ik helemaal op dezelfde lijn zit als de heer Van de Wauwer. Het is een van de belangrijkere werkstukken van deze legislatuur, denk ik, en het is ook een maatschappelijk probleem dat we moeten blijven bestrijden. In die zin ben ik dan ook heel tevreden met het initiatief van de ministers om niet in steekvlampolitiek te moeten vervallen, en om de zoveel tijd met een incident dingen te gaan verklaren. Laat ons gestaag verder werken. Het is misschien geen tgv, maar dan tenminste een goed gestructureerde boemeltrein.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de implementatie van een algemeen kader voor het versterken van taalbeleid – 1337 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Mijn vraag gaat over het Nederlands. De Nederlandse taal is de taal die ons allemaal verbindt, het is de maïzena van onze Vlaamse samenleving.

Het is daarom ook heel belangrijk dat we allemaal onze gemeenschappelijke taal begrijpen en spreken.

Het gebruik van het Nederlands ligt ons, mijn fractie en mijzelf, maar ook deze Vlaamse Regering, na aan het hart, en daarom zetten we er ook meer dan ooit op in. Een goed voorbeeld daarvan is onder andere de extra financiering van scholen in de Vlaamse Rand om het taalbeleid te versterken.

In het regeerakkoord staat er duidelijk dat de Vlaamse overheid een sterk taalbeleid moet voeren, dat Nederlands leren, oefenen en gebruiken stimuleert door onder andere te blijven voorzien in een behoeftedekkend NT2-aanbod, het creëren van oefenkansen Nederlands en het gebruik van 'heerlijk helder' Nederlands in overheidscommunicatie. Het Agentschap voor Integratie en Inburgering heeft de decretale mogelijkheid taalbeleidsprojecten en taalbeleidsacties op te zetten. Het doet dat bijvoorbeeld door de bestaande taalwaaier en -brochure te verbeteren. Maar het is ook een opdracht van de andere beleidsdomeinen om een sterk taalbeleid te voeren. Bovendien vereist het taalbeleid waar ons regeerakkoord het over heeft, meer dan enkele verspreide projecten. We hebben een algemene mentaliteitswijziging nodig, waarbij het agentschap structureel een voortrekkersrol moet spelen. Idealiter evolueren we naar een algemeen kader, zodat er in elk beleidsdomein dezelfde vuistregels worden gehanteerd.

Eén domein waar er bijvoorbeeld nood is aan een overkoepelende visie, is dat van de sociaal tolken. Vroeger stond dat los van het taalbeleid, nu is het er een onderdeel van, of zou het dat toch moeten zijn. Met het nieuwe inburgeringsbeleid hanteren we nu een nieuw financieringsmodel voor het aanbod sociaal tolken. Het zijn nu de gebruikersoverheden die instaan voor het betalen van de te presteren tolken- en vertaalprestaties. Vooraleer er wordt gebruikgemaakt van sociaal tolken en sociaal vertalen, moeten gebruikersoverheden een correcte inschatting maken of dit daadwerkelijk noodzakelijk is. Want er bestaat al een waaier aan communicatie-ondersteunende middelen zoals pictogrammen, foto's, tekeningen, plannetjes, websites, brochures enzovoort. We moeten met andere woorden zo efficiënt mogelijk werken. Maar zoals gezegd: sociaal tolken en vertalers zijn maar een van de instrumenten binnen een algemeen taalbeleid.

Het lijkt me in het algemeen streven naar uniformiteit en duidelijkheid binnen de gehele Vlaamse dienstverlening belangrijk dat er een algemeen kader rond komt met vaste richtlijnen voor het taalbeleid, zowel wat sociaal tolken betreft, maar ook voor taalhulp, voor het leren van Nederlands en het toewijzen naar NT2-opleidingen, voor overheidscommunicatie enzovoort. Op deze manier voorkomen we niet alleen versnippering over de beleidsdomeinen heen, maar geven we onze mooie taal de nodige structurele ondersteuning zodat ze haar verbindende rol overal optimaal kan spelen.

Welke taalbeleidsprojecten en taalbeleidsacties zet het agentschap nu al op? Welke staan er in de steigers? Wat is uw standpunt over het opzetten van een algemeen kader om een uniforme aanpak te hanteren voor het taalbeleid? Welke stappen zult u zetten om een algemeen kader te implementeren? Op welke manier zult u erover waken dat sociaal tolken zo kostenefficiënt mogelijk zullen worden ingezet om het taalbeleid te versterken? Welke methodologie zal hiervoor worden gebruikt?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Om te beginnen moet ik als minister van Gelijke Kansen vaststellen dat u er, net als uw collega Sminate, perfect in slaagt twee taken te verzoenen. Dat is een typisch vrouwelijke eigenschap, heeft men mij verteld. Wij, mannen slagen daar minder goed in. We zijn natuurlijk allemaal even benieuwd of u dezelfde pedagogische technieken gebruikt om een kind stil te krijgen als mevrouw Sminate, die

een donut belooft om haar kind koest te houden. Hoe doet u dat? Maar laat mij op uw vraag antwoorden.

Zoals u weet, geloof ook ik sterk dat de Nederlandse taal een van de verbindende factoren is in onze diverse samenleving. Een goede kennis van het Nederlands verhoogt de zelfredzaamheid. Mensen kunnen zich via onze taal informeren. Een goede kennis van het Nederlands verhoogt de kans op de arbeidsmarkt. Het spreken van de taal vergemakkelijkt het leggen van contacten. Het zorgt voor maatschappelijke cohesie. Het maakt dialoog mogelijk. Kortom, het is een toegangsticket tot onze gemeenschap, voor sociale mobiliteit en tot binding met andere mensen. Het belang dat ik hecht aan het Nederlands is niet alleen theoretisch, het komt ook tot uiting in mijn beleid. Kijk naar het nieuwe Inburgeringsdecreet, waarin ik inzet op een sterk en behoeftedekkend NT2-aanbod en een versterking van de kennis na twee jaar als men onvoldoende stappen heeft kunnen zetten op de arbeidsmarkt. In het Plan Samenleven, niet bestemd voor de inburgeraars maar voor mensen die al deel zijn van de Vlaamse samenleving, nam ik 2 projecten op die concreet inzetten op het Nederlands: zomerscholen en projecten die het Nederlands van volwassenen versterken. Dat zijn 2 van de 24 robuuste projecten die wij in het Plan Samenleven hebben verankerd.

U vraagt mij naar mijn standpunt over het opzetten van een algemeen kader. Ik vind dat inderdaad belangrijk. Wel zal er een andere realiteit zijn binnen bijvoorbeeld de domeinen Inburgering, of Welzijn of Onderwijs.

Daarbij dienen we te vertrekken van het algemeen kader, maar er zal dan per domein door de eigen experts bekeken moeten worden hoe dat vertaald wordt naar de operationele werkvloer. Het kader is voor mij duidelijk en vertrekt ook vanuit de visietekst Taalbeleid van de Vlaamse regering van 2018. Eén: we versterken het Nederlands als gemeenschappelijke taal. Twee: het Nederlands is een hefboom voor participatie. Drie: er moeten voldoende mogelijkheden zijn om Nederlands te leren en te oefenen. Het Agentschap Integratie en Inburgering en het Huis van het Nederlands hebben hier een decretale opdracht in. Zij zetten daarbij in op het voorzien van een voldoende en gedifferentieerd aanbod om Nederlands te leren, mogelijkheden om Nederlands te oefenen, het ondersteunen bij het gebruik van duidelijk Nederlands, het gebruik van pictogrammen, de inzet van sociaal tolken of taalhulp, en vormingen en ondersteuning om het belang van het Nederlands te duiden. Organisaties, diensten en lokale besturen kunnen steeds terecht bij het agentschap en het Huis om een taalbeleid uit te werken. Daarbij wordt dan eerst vertrokken vanuit het algemeen kader, om vervolgens concrete acties uit te werken.

Sociaal tolken zijn inderdaad onderdeel van een taalbeleid. Daarbij zal elke gebruikersoverheid moeten stipuleren wanneer een tolk wordt ingezet en wanneer een ander instrument. Het agentschap werkte hiervoor al een communicatiewaaijer en een beslismodel uit. Binnen dit model worden gebruikers aangezet om een inschatting te maken op welke manier het gesprek het meest efficiënt kan worden gevoerd. Voor deze inschatting reikt het agentschap een aantal handvatten aan die rekening houden met de individuele situatie en de uniforme randvoorwaarden. Het inzetten van sociaal tolken en vertalers maakt hier maar één onderdeel van uit. De vernieuwde financiering, waarbij de gebruiker verantwoordelijk is voor het vergoeden van de sociale tolk of vertaler verplicht gebruikers er ook toe om na te denken over hun taalbeleid. In welke omstandigheden is een sociaal tolk aanbevolen? Wanneer kunnen we andere instrumenten inzetten zoals taalhulp of andere? Voor deze uitwerking biedt het agentschap ook ondersteuning.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maike De Vreese (N-VA): Wij zijn het er alvast over eens dat het Nederlands een toegangsticket tot onze samenleving is. Om er volledig deel van uit te maken,

is dat absoluut noodzakelijk. Het is ook heel belangrijk voor de arbeidsmarkt. Het is een grote uitdaging om alle nieuwkomers onze taal te leren kennen en te laten begrijpen. Wij staan daar niet alleen voor. Elk van ons kan daar ook zijn steentje toe bijdragen. U noemt enkele belangrijke projecten, die goedbedoeld en vaak impactvol zijn. Ze zijn ook opgenomen in het horizontale gelijkekansenplan. Maar voor mij en mijn fractie is dat nog niet genoeg. De aandacht voor het Nederlands mag nog veel ruimer gaan, moet algemeen zijn en vooral uniform. Het heeft weinig zin om regels op te stellen voor het taalgebruik in ons onderwijs en voor een andere aanpak te kiezen in andere beleidsdomeinen, zoals Welzijn. Het zou goed zijn als iedereen daarvoor aan hetzelfde zeel trekt, met evenveel enthousiasme.

Toch hebt u zeker een punt dat er respect moet zijn voor de eigenheid van de sector. Ik zie in u, minister, als coördinerend minister van Gelijke Kansen en Integratie en bezieler van het beleidsplan ook een taak weggelegd om hier prioriteit aan te geven. Wij moeten de ambitie om Nederlands op de eerste plaats te zetten in alle beleidsdomeinen kracht bijzetten. Daar bent u de geschikte minister voor. Ik hoop dat u de hand aan de ploeg slaat en verder durft te kijken dan de genoemde projecten, en dat u ook gaat streven naar een overkoepelend taalbeleid, Vlaanderenbreed. Dat moet een van de aandachtspunten en prioriteiten zijn van de tweede helft van deze legislatuur. Het sluit immers perfect aan bij uw ambities binnen het strategisch gelijkekansenplan.

Ik wil van de gelegenheid gebruikmaken, voorzitter, om het te hebben over een dossier dat hierbij aansluit. Dat is het dossier van de Nederlandsclausule in subsidiereglementen en samenwerkingsovereenkomsten van de Vlaamse overheid met derden.

En de Vlaamse overheid zorgt ervoor dat dit ook bij de lokale besturen zal worden toegepast. Dat is een duidelijke ambitie. Een advies van advocatenkantoor Stibbe stelde wel wat vraagtekens bij de exacte toepassing ervan, maar u gaf aan dat u eerstdaags met een werkbaar kader zou komen voor lokale besturen en voor de Vlaamse overheid in het algemeen.

Wat is de stand van zaken in verband met de implementatie van de Nederlandsclausule? Wanneer kunt u deze finaal implementeren in het Vlaamse beleid en naar onze lokale besturen toe?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw De Vreese, eerst en vooral bedankt voor de grote rol die u me toebedeelt in de Vlaamse Regering met betrekking tot het Nederlands. Ik denk dat ik daar binnen mijn bevoegdheidsdomein actief aan werk. Ik heb dat daarnet ook toegelicht. We proberen dat op een heel consequente manier te doen, omdat ik dat ook heel belangrijk vind. Als er nood is aan een suggestie, dan vind ik het zeker niet dwaas om te komen tot een meer horizontaal beleid daaromtrent. Ik ben graag bereid om dat in de schoot van de Vlaamse Regering ter sprake te brengen. Natuurlijk is dat iets waar je ook de collega's bij moet betrekken. Ik ben er zeker van dat de collega's van Onderwijs, Welzijn, Jeugd en dergelijke meer dat ook op een heel ernstige manier doen. Het is zeker het overwegen waard om naar een meer horizontale lijn te gaan in een Nederlands taalbeleid. Ik wil dat zeker aftoetsen bij mijn collega's en ik sta er niet negatief tegenover om daar te kijken naar meer gemeenschappelijkheid.

Wat betreft de Nederlandsclausule kan ik zeggen dat daaraan gewerkt wordt. We zullen in de loop van de komende weken en maanden stappen vooruit kunnen zetten om ze te implementeren bij de lokale besturen. We willen dat zeker niet op de lange baan schuiven. Er is nog een beetje werk aan, maar het zou normaal in de loop van de komende weken en maanden klaar moeten zijn.

Daarnaast is er ook werk aan de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van collega Diependaele, waar de Nederlandsclausule ook aan bod komt. De Nederlandse taal speelt daar ook een rol in. (N.v.d.r.: Het kabinet van minister Somers heeft gevraagd de volgende rechtzetting aan het verslag toe te voegen: "We zijn bezig aan de implementatie van de Nederlandsclausule in de subsidieovereenkomsten van de Vlaamse Overheid. We werken daarvoor samen met collega Diependaele, die in het wijzigingsdecreet van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën deze clausule zal opnemen.") We proberen na de zomer ook met dat decreet klaar te zijn.

Ik hoop dat dit enkele elementen van antwoord waren.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Het zijn zeker antwoorden, minister. Ik ben ook blij dat u zult nadenken over de suggestie die ik heb gedaan.

Voor ons is het belangrijk dat in het samenleven zelf het Nederlands echt centraal staat en dat het mooi wordt uitgewerkt. De Nederlandse pijler moet voldoende prioriteit en aandacht krijgen. Dat is voor onze fractie zeer belangrijk, maar het komt ook ten goede aan alle mensen die zich hier als nieuwkomer thuis willen voelen in onze samenleving. Je kunt je hier maar thuis voelen als je ook deel uitmaakt van onze samenleving. Om deel uit te maken van onze samenleving moet je onze taal begrijpen en verstaan en onze taal voor een stuk doorleven. Vanaf dat moment voel je je hier echt thuis. En dat is het gevoel dat we allen samen voor ogen hebben.

De Nederlandsclausule is belangrijk bij de lokale besturen, maar daar kan ik u in de loop van de volgende maanden nog eens over bevragen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de digitale stadsmunt

– 1376 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): De digitale stadsmunt lijkt in opmars te zijn. In Antwerpen is er de UCoin. Dat is een digitale betaalmethode die meer dan 16.000 stadsmedewerkers een consumptiekrediet van maximaal 300 euro geeft om te besteden bij deelnemende Antwerpse zaken en organisaties. In het Oost-Vlaamse Sint-Niklaas zal vanaf dit jaar een digitale stadsmunt in omloop zijn. Eén digitale stadsmunt zou daar de waarde krijgen van tien eurocent. Aangezien de stad van plan is om jaarlijks 2,4 miljoen munten aan de inwoners te schenken, staat dit dus gelijk aan 240.000 euro. Deze munt zal dan enkel bruikbaar zijn in Sint-Niklaas en de deelgemeenten zelf. De stad kreeg alvast een eerste subsidie van minister Crevits. Maar liefst 175.000 euro werd gegeven voor de verdere uitrol van het project. Daarenboven kreeg Sint-Niklaas ook nog subsidies van de provincie Oost-Vlaanderen en van Europa, wat het subsidietotaal op 249.000 euro brengt. Een zo goed als 'gratis' probeersel dus.

Wat opvalt, is hoe zo'n digitale stadsmunt in Sint-Niklaas verdiend kan worden. Een eerste manier is het lokaal consumeren. Zogenaamde 'winkelhielders' worden dan beloond met een of meerdere digitale stadsmunten, wat hen ertoe moet leiden

om nog meer lokaal te kopen. De tweede manier om de stadsmunt te verdienen is echter het tonen van 'sociaal wenselijk gedrag'. Sint-Niklaas gaf daarvan reeds enkele voorbeelden, zoals vrijwilligerswerk doen en met de fiets naar het werk gaan. Maar een exhaustieve lijst lijkt er niet te zijn. De vraag rijst dan ook hoe precies dit 'sociaal wenselijk gedrag' verder zal worden ingevuld en of deze invulling niet ideologisch gekleurd zal zijn.

Minister, acht u het nodig om op het Vlaamse niveau een decretaal kader te creëren rond het gebruik van lokale digitale stadsmunten en andere digitale betaalmethodes?

Doet de Vlaamse Regering omtrent dit thema onderzoek naar eventuele best practices?

Hoe kijkt u naar het verdienmodel dat het tonen van 'sociaal wenselijk gedrag' inhoudt? Wilt u voorkomen dat dit 'sociaal wenselijke gedrag' ideologisch zal worden ingevuld? Acht u het nodig hierover regelgeving te creëren?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank, mijnheer Van Rooy, voor uw vraag. Sta me eerst toe erop te wijzen dat het tot de autonomie van de lokale besturen behoort om een keuze te maken in hun beleidsinstrumentarium om de beleidsdoelstellingen te bereiken die het bestuur voor zichzelf heeft bepaald.

Een tegoedbon of enig ander digitaal betaalmiddel kan aan inwoners, bedrijven, verenigingen ter beschikking worden gesteld. Aangezien deze middelen enkel een waarde hebben op het grondgebied van de gemeente, tracht men zo de lokale economie te ondersteunen. Een bestuur kan ervoor kiezen om dat middel aan iedereen te geven of aan bepaalde doelgroepen of aan een welbepaalde groep inwoners op basis van criteria die ze in een reglement vastlegt. Dit reglement moet uiteraard de toets van de wettigheid doorstaan. Het is in eerste instantie aan de gemeenteraad om dit reglement op zijn wettelijkheid en opportuniteit te beoordelen.

Ik acht het dan ook niet nodig om een decretaal kader te creëren om het economische instrumentarium te regelen. Niet het middel is het probleem, maar mogelijk wel de toepassing ervan. Daar moet de gemeenteraad zijn rol spelen. Indien er getwijfeld wordt aan de wettelijkheid van het kader dat door het lokale bestuur wordt aangenomen, dan zal ik na een klacht – u weet dat ik verantwoordelijk ben voor het klachttoezicht – als toezichthouder de wettelijkheid ervan onderzoeken.

Uiteraard, indien u denkt dat er toch nood zou zijn – in tegenstelling tot mijn overtuiging –, dan staat het u of aan uw collega's, leden van de wetgevende macht, vrij om zelf een voorstel van decreet in te dienen en daarover in de schoot van dit parlement dit debat te starten en een meerderheid te zoeken. Het is per slot van rekening nog altijd de hoofdtaak van de leden van deze assemblee om decreten te maken. Vanuit mijn verantwoordelijkheid denk ik echter niet dat daar nood aan is.

Zoals al eerder gesteld, past dit instrumentarium vooral binnen de doelstelling om de lokale economie te ondersteunen en de consument ertoe aan te zetten om zijn inkopen lokaal te doen. Ik verwijs hier ook door naar mijn collega Hilde Crevits, minister van Economie. Uit navraag van het Agentschap Binnenlands Bestuur bij het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) kan ik u al melden dat er binnen deze dienst geen gestructureerde monitoring of studie over het gebruik van dit instrument bestaat.

Ik ken wel nog een voorbeeld. Zo wordt in Bonheiden een gelijkaardig instrument toegepast voor het verbeteren van de lokale mobiliteit en het fietsbeleid. Kinderen

die naar school fietsen, krijgen een soort van dukaten in ruil, die zij kunnen verzilveren op de kermis, in het zwembad, op de schaatspiste of bij andere lokale partners.

Een gemeentelijk reglement dat zou bepalen dat een burger wordt beloond omdat hij sociaal wenselijk gedrag stelt zonder meer, zou uiteraard de wettelijkheidstoets niet doorstaan. Er zal in een reglement nauwkeuriger omschreven moeten worden welke handelingen en acties precies worden beloond en hoe het bestuur de controle houdt over de uitgaven die het daaraan verbindt.

Wanneer een meerderheid in een gemeenteraad meent dat bepaalde handelingen van burgers bijdragen tot een of meerdere beleids- of maatschappelijke doelstellingen, dan meen ik dat een bestuur de keuze heeft om hiervoor een economisch instrument, in casu een beloningsinstrument, in te zetten, op voorwaarde dat dit instrument wettelijk is. Uiteraard is in dezen het gelijkheidsbeginsel een belangrijke toetssteen.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister Somers, u hebt zeker een aantal elementen van antwoord gegeven op mijn vraag en ja, ik zit zelf ook in dubio of u daar al dan niet moet ingrijpen. Ik weet het niet goed, ik neig ook eerder naar niet ingrijpen, zoals u ook zelf aangeeft en zoals u ook altijd benadrukt, namelijk dat u geen keizer-kostermentaliteit wilt. Daar ben ik het uiteraard 100 procent mee eens. Maar ik wil toch mijn bezorgdheid daarover uitspreken. U hebt in uw antwoord aangegeven wat er wettelijk kan en niet en dat er inderdaad klacht kan worden ingediend, waarvan akte. We nemen dit uiteraard ook op in de gemeenteraad van Sint-Niklaas.

Minister, ik wil besluiten met nogmaals mijn bezorgdheid daarover te uiten. Wat valt onder het begrip sociaal wenselijk gedrag, hoe breed maakt men dat en komt dat uiteindelijk dan niet neer op het geven van belastinggeld? Want daar gaat het toch over. Ik heb de subsidies opgesomd die dit project al heeft gekregen, zowel van de Vlaamse Regering als van Europa. Het gaat over het geven van belastinggeld aan mensen die zich gedragen volgens de ideologische principes van het stadsbestuur in kwestie. Ik denk dat het voorbeeld dat ik aangaf, namelijk met de fiets naar het werk gaan, al een brug te ver is. Het kan wat mij betreft niet zo zijn dat belastinggeld wordt gegeven via een dergelijke digitale stadsmunt als beloning wanneer mensen, hoe leuk wij dat misschien ook kunnen vinden, met de fiets naar hun werk gaan. Dat is op zich al een voorbeeld van een ideologische en dus foute invulling van de digitale stadsmunt. Zoals ik al zei, zullen we ons daar op lokale basis zeker tegen blijven uitspreken.

Kris Van Dijck (N-VA): Ik begrijp de vraag en het evenwicht dat moet worden gevonden, maar, collega Van Rooy, wat dat laatste betreft, met de fiets naar het werk gaan, ken ik veel mooie projecten die de minister wellicht ook zal kennen, in de gemeente Bonheiden, waar men met beloningen werkt voor kinderen die met de fiets naar school gaan. Dergelijke projecten zou ik toch ook niet graag op de schop willen zien gaan. Het gaat over de autonomie van de gemeente.

Je kunt natuurlijk discussiëren over de vraag wat sociaal te stimuleren is en wat niet, maar dat is opnieuw een debat dat lokaal en binnen de gemeenteraden moet worden gevoerd over een beleid dat men wenst te voeren en stimulansen die men wenst te geven. Ik sta heel sterk achter die lokale autonomie. Anderzijds is het ook zo dat tijdens deze coronaperiode heel wat gemeenten werken via dergelijke munten of op een andere manier – in mijn gemeente was dat via cadeaubonnen – zodat men aankopen kan doen bij de lokale handelaar. Dat zijn allemaal initiatieven die de lokale economie steunen. Ik wil oproepen om daar zo veel mogelijk de lokale autonomie te laten spelen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik heb daarnet al gezegd, en ik ben blij dat de heer Van Rooy dat ook herkent, dat het in de eerste plaats een lokale discussie is, waarbij inderdaad moet worden bekeken hoever men daarin wil gaan.

De vraag is wat een dergelijke stadsmunt concreet inhoudt. Die stadsmunt is soms een veredelde boekenbon, die men anders misschien geeft aan mensen die voor de stad iets hebben betekend. Ik geef het voorbeeld van Opsinoren in Antwerpen. In mijn stad zijn dat meters en peters. Dat zijn mensen die zich vrijwillig inzetten voor een stuk van het openbaar domein, hun straat regelmatig proper maken, het vuil opruimen. Voor mij zijn zij een soort van modelburgers. Het gaat over een twee- à driehonderd mensen die wij eenmaal per jaar uitnodigen. Zij krijgen dan een ontbijt aangeboden, een dikke merci en een borstel om hun werk verder te zetten. Wanneer men die mensen in de plaats van een ontbijt en een borstel een munt geeft en hen op die manier belooft, dan heb ik daar weinig problemen mee. Op die manier, met dat vrijwilligerswerk, dat engagement voor een stad en gemeente, geeft men een signaal op een manier waarbij ook de lokale economie er beter van wordt. Ik zie daar niet echt een groot probleem. Maar ik begrijp wel uw bezorgdheid om daar de juiste afwegingen in te maken. Op een zeker moment komt men inderdaad misschien in een ideologische discussie terecht. Maar ik denk niet dat dit voor elk van die projecten het geval is.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, ik geef toe dat het inderdaad, laat ons zeggen, heel moeilijk en genuanceerd is. U geeft het voorbeeld van mensen die zorgen voor een nette buurt en daarvoor worden beloond en daar kan ik uiteraard niets op tegen hebben. Ik heb het voorbeeld van die 'winkelhielders' genoemd in mijn inleiding, maar uiteraard heb ik ook daar geen problemen mee. Die term 'sociaal wenselijk gedrag' is geïntroduceerd in Sint-Niklaas. Ik denk dat het vooral dat is dat mij heeft getriggerd. Het is slecht gekozen, omdat het toch wel de deur openzet. Ik denk dan natuurlijk ook aan een land als China, waar dat soort termen ook wordt gebruikt om mensen te bestraffen. Belonen is er niet bij in China, voor zover ik weet, maar wel vooral bestraffen. Zoals ik al zei, zullen we het verder in de gaten houden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het uitblijven van een beslissing over de regiovorming in Limburg – 1393 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): De Vlaamse Regering keurde op 12 maart 2021 met betrekking tot de regiovorming de kadernota goed die voorziet in de definitieve indeling in zeventien referentieregio's en het vervolgtraject vaststelt. Deze nota stelde dat men in Limburg opteerde voor drie referentieregio's, waarbij een traject zou worden opgestart om tegen het paasreces van 2021 deze regio's af te bakenen.

Tevens stelde de nota dat, gezien de specifieke situatie in Limburg, waar verschillende samenwerkingsverbanden die binnen de scope van deze nota vallen op het

niveau van het Limburgse grondgebied worden georganiseerd, een vorm van supraregionale samenwerking op dat niveau mogelijk gemaakt en ondersteund zal worden. Tot nu toe is dat een beetje een grijze zone gebleven, want zoals u wellicht weet, is de meerderheid van Limburg en de Limburgse gemeenten er voorstander van dat Limburg één regio zou blijven, terwijl er in die conceptnota sprake is van een eventuele opdeling in drie zones.

De regiovorming beroert op heel wat plaatsen in Vlaanderen de gemoederen, maar toch het meest in Limburg. U hebt zelf ettelijke keren aangehaald dat Limburg eigenlijk een eigen dynamiek en geschiedenis heeft inzake intergemeentelijke samenwerking. Ik citeer uzelf even, minister: "Dat maakt van Limburg een unicum in het hele verhaal, omdat Limburg, in tegenstelling tot vele andere provincies, in een aantal elementen of bovenlokale samenwerkingsverbanden heeft gekozen voor het Limburgse niveau, meer dan welke andere provincie ook." Ik kan u alleen maar gelijk geven in die stelling.

Maar de bovenlokale samenwerkingsverbanden en de Limburgse gemeenten hebben toch eindelijk nood aan duidelijkheid omtrent de plannen van de Vlaamse Regering. De laatste keer dat erover gesproken werd was in de commissie van 26 oktober vorig jaar. Minister, u zei toen "dat het een kiesel in de schoen is dat de knoop in Limburg niet is doorgehakt". U sprak toen over een oplossing binnen een paar weken. Maar ondertussen zijn we verschillende maanden verder, en horen we natuurlijk van alles in de wandelgangen, niet meer over deze regiovorming, maar over het feit dat er diverse dossiers zijn binnen de Vlaamse Regering waar het moeilijk is om tot een akkoord te komen. En zoals dat dan past in de politieke traditie van ons land, dus niet enkel van Vlaanderen, waar men altijd zegt dat ons land op een slechte manier ... (*onverstaanbaar*) ... Maar ondertussen heeft Vlaanderen die methode van politiek blijkbaar overgenomen, dat wil zeggen zo veel mogelijk dossiers aan elkaar linken, zodat men op een bepaald moment zo veel dossiers heeft waarin er misschien beslissingen moeten vallen. De vraag is dan natuurlijk ... (*onverstaanbaar*) ...

Mijn vragen zijn heel concreet en accuraat, denk ik. Wat is de stand van zaken van de specifieke regiovorming in Limburg? Want na de data die ik geciteerd heb en mijn vraag, hebben we eigenlijk niets meer vernomen. En op dit moment is het standpunt van de Limburgse gemeenten niet gewijzigd: laat Limburg één regio zijn.

Minister, tegen wanneer denkt u nu toch eindelijk een beslissing omtrent de referentieregio's, met inbegrip van Limburg, klaar te hebben?

Wat zegt u tegen gemeenten die nog altijd wachten op een doorbraak over de regiovorming, om zelf de knopen te kunnen doorhakken over een aantal samenwerkingsverbanden waartoe zij zullen of willen behoren?

Vond er sinds de laatste bespreking van dit thema in de commissie nog overleg plaats met de Limburgse gemeenten?

Minister, hoe verhoudt de hele problematiek van deze regiovorming zich tot de aankondiging die in Limburg gebeurd is, namelijk dat men ondertussen toch ook tot één sociale bouwmaatschappij zou willen komen? Daar is ondertussen ook nog geen uitspraak over, over de indeling van die bouwmaatschappijen. Dat is uiteraard het domein van uw collega Diependaele, maar aangezien Limburg ook hier kiest voor één sociale bouwmaatschappij, zou het logisch lijken dat dat ook voor de regiovorming zo is.

Kunt u garanderen dat de specificiteit van Limburg gerespecteerd zal worden in het eindresultaat?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: U kent natuurlijk mijn antwoord, mijnheer Vandenhove, en dat is dat er sinds 26 oktober 2021 geen beslissing genomen is. Ik heb toen inderdaad gezegd dat ik hoopte dat dat binnen enkele weken zou gebeuren, maar dat is niet gebeurd. Dat is een discussie die nog lopende is in de schoot van de Vlaamse Regering. Ik ben met u de mening toegedaan dat we die beslissing het best zo snel mogelijk zouden nemen. Ik hoop dan ook dat er snel witte rook is in de schoot van de Vlaamse Regering. De meningen rond dit dossier lopen nog wat uit elkaar. Ik hoop dat die elkaar zullen vinden in de loop van de komende weken.

Er is inderdaad in het verleden overleg geweest met de Limburgse gemeenten. Die zijn twee keer geconsulteerd door de gouverneur, in het najaar van 2020 en in het voorjaar van 2021. In de Vlaamse Regering zitten ook drie Limburgse ministers, drie excellenties die elk hun uitgebreid netwerk hebben in Limburg, en dus elk voor zich ook heel goed weten wat daar leeft. Zij zijn dus goed geïnformeerd in de schoot van de Vlaamse Regering.

U spreekt van de specificiteit van Limburg. En het is juist: Limburg heeft, meer dan welke andere provincie ook, gekozen voor bovenlokale samenwerkingsverbanden en structuren op het niveau van de volledige provincie. Denk maar aan Limburg.net, Fluvius Limburg, het Limburgs klimaatbedrijf NUHMA, de vervoerregio Limburg, LOGO Limburg, CAW Limburg (centrum algemeen welzijnswerk), POM Limburg (provinciale ontwikkelingsmaatschappij), de Limburgse Reconversie Maatschappij of de Woonmaatschappij Limburg in wording. Er zijn daar dus heel wat structuren die op het Limburgse niveau zelf bestaan, en dat is anders dan in andere provincies. Maar u weet ook dat in de beslisnota van 12 maart 2021 er is afgesproken dat supraregionale samenwerking ook toegelaten is. En dat biedt natuurlijk een uitweg voor de twee scenario's. Ofwel is Limburg één regio, en dan doet er zich geen probleem voor. Ofwel bestaat Limburg uit meerdere referentieregio's, en dan kunnen die supraregionaal ook nog altijd samenwerken op dat Limburgse niveau.

Samengevat is er spijtig genoeg nog geen witte rook. De beraadslagingen en debatten lopen nog in de Vlaamse Regering, samen met een aantal andere dossiers, waar ik samen met u en met mijn collega's van de regering hoop binnenkort te kunnen meedelen dat we daar een mooie doorbraak hebben. Het zijn complexe dossiers, het zijn geen gemakkelijke dossiers. Dit is natuurlijk ook een dossier dat heel ingrijpend is. Maar ik ga niet verhelten dat ik hoop dat we daar zo snel mogelijk een duidelijk antwoord op hebben, een antwoord dat door alle collega's gesteund wordt in de schoot van de Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, bedankt. Ik apprecieer uw antwoord, maar zo kennen we u. Het is natuurlijk een spijtige zaak dat er ten eerste nog altijd geen beslissing is, en dat ten tweede de beslissing niet in de richting gaat van één regio. Ik kan alleen maar hopen dat het gezond verstand terugkeert, en dat de uitspraken die over Limburg gebeurd zijn, ook door u, in de praktijk toegepast zullen worden. U hebt trouwens ook net het woord 'één bouwmaatschappij in wording' gebruikt. Dat is nog maar eens de bevestiging, denk ik, dat daaruit ook zal blijken dat we naar één structuur voor Limburg gaan.

Bedankt voor het eerlijke antwoord. Ik doe toch nog eens een aanmaning om hierover snel te beslissen, uiteraard in de richting van wat de meerderheid van Limburg wenst, en dat wil zeggen: één regio. Dat zou natuurlijk qua democratische uitspraak het meest voor de hand liggen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik begrijp ten volle de vraag van collega Vandenhove, aan mij en via mij aan de Vlaamse Regering, om zo snel mogelijk deze knoop door te hakken.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Voilà, de minister en ik zijn het eens.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Partyka aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het cross-border alternatief voor GAS 5-boetes – 1410 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): We weten allemaal dat de invoering van de GAS-boetes het voor lokale besturen mogelijk maakt om die zelf te innen. We weten ook allemaal dat er tussen droom en werkelijkheid nog wel wat praktische bezwaren stonden, dus dat dat niet zo evident bleek te zijn. De FOD Justitie heeft nu een alternatief gelanceerd via de cross-border. De lokale zones en burgemeester worden daar allemaal over geïnformeerd, en er wordt naar hun mening gevraagd. Maar het zou uiteraard goed zijn als we daar duidelijkheid over kunnen krijgen, vandaar mijn vraag aan de minister van Buitenlands Bestuur.

Hoe staat u daartegenover, hoe evolueert u het systeem van de cross-border? En vindt u dat een valabel alternatief voor steden en gemeenten? Is dat een systeem dat u zult aanraden om te gebruiken? En is daarover overleg geweest met minister Peeters en eventueel met de federale ministers?

Ik denk dat het in het belang is van de lokale besturen dat wij snel duidelijkheid krijgen over de te bewandelen weg. Wij moeten het scenario vermijden dat zich heeft voorgedaan waarbij lokale besturen initiatief nemen en dan worden teruggefloten. Hoe staat u daartegenover, minister?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: U stelt een terechte vraag, mevrouw Partyka. Ik ga niet alle dingen overlopen die wij vorige week al hebben besproken in de plenaire vergadering. Maar u weet dat minister Lydia Peeters, bevoegd voor de mobiliteit, een bevraging gedaan heeft bij de lokale besturen over GAS-5. Het gaat hier namelijk over ... Hoort u mij?

De voorzitter: Ja, maar wij hebben hier een probleem in de zaal. Gaat u maar verder.

Minister Bart Somers: Collega Peeters heeft dus een bevraging gedaan bij de lokale besturen over GAS-5. Dat is een belangrijke nieuwe regelgeving. Daarbij kunnen er altijd nog wat knelpunten zijn. 51 procent van de lokale besturen heeft geantwoord op deze bevraging. Minister Peeters is momenteel bezig met de analyse van die evaluatie. Een concrete timing kan nog niet gegeven worden, maar de analyse zal spoedig worden afgerond. Binnen die evaluatie moeten wij ook het voorstel van de federale overheid met hun optie, namelijk de activatie van een doorstortscenario via het cross-bordersysteem, meenemen.

In afwachting zou ik alle besturen willen oproepen om alle opties goed af te wegen en om, alvorens een beslissing te nemen om samen te werken met een private partner, eerst mijn administratie te contacteren. U weet dat ook nogal wat gemeentebesturen onderling samenwerken. Ik verwijs hier bijvoorbeeld naar de samenwerking van de stad Mechelen met Lier en Willebroek. Er zijn dus ook intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Dat staat los van uw vraag naar cross-border, maar de methode die de federale overheid aanbiedt, is een methode die wij moeten meenemen in de evaluatie.

Aan beide systemen zijn voor- en nadelen. Maar het is onze minister van Mobiliteit, Lydia Peeters, die daarvan als eerste een goede analyse moet maken. Daarna kan ik als minister van Binnenlands Bestuur kijken welke impact dat heeft op onze lokale besturen. Het voordeel van het systeem is dat het een bestaand systeem is. Het nadeel is de afhankelijkheid. U weet dat op dit moment bij de cross-border niet alle boetes worden verwerkt. Er is ook een capaciteitsuitdaging. Lokale besturen die het heft in eigen handen nemen, zoals Genk en Mechelen, hebben zelf het systeem voor 100 procent in handen. Ze zijn dan ook voor 100 procent verantwoordelijk en aanspreekbaar daarop. Als je je meer afhankelijk maakt van een systeem van de federale overheid, leg je je lot in handen van een partner, waarbij je sluitende garanties moet krijgen van een goede verwerking. Dat is volgens mij de afweging. Je moet de kwestie met een open vizier bekijken.

Mijn persoonlijk intuïtief aanvoelen is, mevrouw Partyka, dat het goed is dat beide systemen bestaan en dat de lokale besturen de kans moeten hebben om te kiezen uit een van beide systemen. Ofwel werken ze via cross-border, ofwel werken ze met het eigen systeem of samen met andere lokale besturen.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Uw antwoord verontrust mij een beetje, minister. Wij hebben een Vlaamse regelgeving gemaakt. Wij hebben heel wat lokale besturen en politiezones die toch wel minder inkomsten gaan krijgen. Aan hen wordt gezegd dat zij het vanaf nu zelf en beter gaan kunnen doen. Maar voorlopig zit dat er dus niet in. Met alle respect vind ik het niet helemaal correct dat u zegt dat het geëvalueerd zal worden en dat de lokale besturen goed moeten nadenken. Bijvoorbeeld heeft het lokale bestuur van Bonheiden goed nagedacht maar het is toch teruggefloten. Ik vind het niet helemaal fair dat er aan de lokale besturen geen duidelijkheid en zekerheid verschaft wordt. Het gaat niet om evaluatie, maar het gaat vooral om juridische aspecten. Wij kunnen toch niet aan al onze besturen vragen dat zij alle zelf gaan onderzoeken wat de juridische draagwijdte is van hun keuze.

In die zin ben ik dus echt verontrust. Ik kan daar eigenlijk niet tevreden mee zijn. 'Ik ben er intuïtief voorstander van dat de besturen kunnen kiezen tussen de twee systemen', zegt u. Ik begrijp uiteraard vanuit de positie van een centrumstad dat u dat zelf organiseert. Maar voor andere gemeenten is er daarmee geen duidelijkheid en zekerheid. Ik dring toch wel aan op snelle duidelijkheid en zekerheid. Het gaat hier immers over handhaving en veiligheid en toch ook over inkomsten voor lokale besturen. Het ziet er nu niet naar uit dat er dadelijk een betere situatie zal komen. Ik vraag daarvoor de nodige aandacht en ik dring erop aan dat er snel juridische duidelijkheid volgt. Wij mogen het niet laten afhangen van de evaluatie van de lokale besturen. Lokale besturen willen kunnen handhaven, maar dan moet het systeem wel adequaat en efficiënt zijn. Dat is het tot nu toe niet. Wij tasten nog in het duister.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Ik ga mij niet moeien in de discussie tussen de minister en de collega's uit de meerderheid. Ik denk persoonlijk wel dat ...

Katrien Partyka (CD&V): Dat is geen discussie. Het is een vraag.

Stijn Bex (Groen): Toch denk ik dat de wetgeving vrij duidelijk is. Het is in eerste instantie de bevoegdheid van het parlement om te zeggen wat wij met die wetgeving bedoeld hebben. In dat opzicht zou ik een vraag willen herhalen die ik vorige week aan de minister heb gesteld. Toen is daarop geen antwoord gekomen. In het decreet staat dat de lokale besturen systemen van snelheidscontrole zelf moeten financieren. In het contract dat bijvoorbeeld Bonheiden met 'Trajectcontrole as a Service' (TaaS) heeft gesloten, is duidelijk sprake van financiering door de GAS-boetes die de burgers die een overtreding begaan, moeten betalen. Ik herhaal dus mijn vraag aan de minister. Ik denk dat het uitdrukkelijk niet de bedoeling is geweest van het parlement om dat toe te staan. Ik roep u, minister, op om dat ook in de interpretatie van het decreet heel duidelijk te stellen. Zoals het decreet het uitdrukkelijk voorschrijft, moet het gebeuren met toestellen die door de gemeente gefinancierd worden. De onduidelijkheid, collega Partyka, schuilt niet in de wettelijkheid en de tekst, maar in de manier waarop die tekst moet worden geïnterpreteerd. Het zou helpen als wij daar een eensgezinde interpretatie zouden aan geven vanuit het parlement. Die boodschap is al gegeven. Maar die moet ook vanuit de regering komen.

Kris Van Dijck (N-VA): Ik had ook een vraag om uitleg dienaangaande in voorbereiding. Mijnheer Bex, ook vanuit de meerderheid kunnen vragen gesteld worden. Mevrouw Partyka was mij voor. Ik denk dat er juridisch wel degelijk nog een probleem is. De boodschap die ik krijg over de implementatie van GAS 5, is dat er nog altijd een zekere onduidelijkheid is over de handhaving met boetes van kleine snelheidsovertredingen. Die vraag krijg ik ook van onze GAS-ambtenaar. Hoe moet hij dat invullen? Er zijn nog juridische onduidelijkheden. Er is ooit geopperd dat er een hersteldecreet zou komen. Is dat zo? Komt dat er nog? Ik ben vragende partij om over heel die problematiek van de cross-borderdoorstortingen duidelijkheid te krijgen. Die duidelijkheid is er momenteel niet. Ik gooi daarmee geen steen naar iemand. Ik stel alleen vast dat er klaarheid moet komen. Dat is mijn oproep ter zake. Als daartoe decretale initiatieven genomen moeten worden, vindt u bij ons, minister, een bondgenoot.

Het staat ook helemaal los van de discussie die we vorige week gehad hebben met het implementeren of het laten meewerken van privébedrijven. De ervaring die ik in mijn zone heb, is dat de onduidelijkheid zit bij het implementeren van GAS naar aanleiding van verbalisering van de politie.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik denk niet dat er een discussie is tussen mevrouw Partyka en mezelf. Mevrouw Partyka heeft een aantal vragen gesteld en ik heb daarop proberen te antwoorden. Ik was schijnbaar niet duidelijk genoeg, ik zal dan proberen duidelijker te zijn.

De GAS 5-wetgeving bestaat vandaag en is vandaag toepasbaar. Ze wordt toegepast door tal van gemeenten en steden. Verkeersovertredingen in de 30 en 50 kilometerzone die minder dan 20 kilometer per uur te snel zijn, kunnen vandaag gesanctioneerd worden met GAS-boetes. De opbrengst daarvan komt in de lokale financiën terecht. Daar is geen onduidelijkheid over. Dat systeem bestaat. Het is decretaal afgedekt en het functioneert. Gemeenten die vandaag de dag GAS-boetes heffen in het kader van GAS 5-verkeersovertredingen, kunnen dat perfect wettelijk doen. Dat is geen enkel probleem.

Je kunt daarbij samenwerken met andere gemeenten. Dat hebben we proberen duidelijk te maken. Sommige gemeenten doen dat samen. Ik geef het voorbeeld van Mechelen. De stad heeft een goed verwerkingssysteem uitgewerkt en heeft

dat geïnfomatiseerd. Ook andere gemeenten kunnen hun GAS-boetes via dat systeem verwerken. Dus, de stad Mechelen werkt in opdracht van bijvoorbeeld de stad Lier. Dat is een concreet voorbeeld. Andere gemeenten zijn naar de private sector gaan kijken. Ze zijn op de private markt gaan kijken wie hen kan helpen bij het verwerken van deze GAS-boetes. Er hebben zich daarvoor private organisaties aangediend.

Ik heb in de plenaire vergadering gezegd dat het probleem van het contract-Bonheiden erin bestond dat door de opstelling van dat contract de indruk kon ontstaan dat de autonomie van de gemeente om zelf te kunnen beslissen of er bijvoorbeeld verkeersdrempels worden aangelegd of wegversmallingen worden gemaakt, om, met andere woorden, zelf te kunnen beslissen over de maatregelen die ze willen nemen in het kader van de verkeersveiligheid, blijkbaar aan banden zouden kunnen worden gelegd door de private partner. Door de clause waarbij men zegt 'we moeten eerst overleg plegen' wordt de autonomie weggenomen. Maar het feit dat men met een privaat bedrijf samenwerkt op zich is niet het probleem. Dat heb ik in de plenaire vergadering duidelijk proberen te maken. Het probleem is samenwerken op een manier waarbij men de autonomie van de gemeente ondergraaft. We hebben dat aan al die gemeenten die tot nu toe met die private partner samenwerken uitgelegd. De private partner gaf aan bereid te zijn zich daaraan aan te passen en zich te aligneren op het nieuwe kader.

De specifieke vraag van de heer Bex gaat over de financiering van deze camera's. Daarvoor verwijs ik naar het schriftelijke antwoord van collega Peeters ter zake. Zij heeft daar een antwoord op gegeven, waar ik als minister, evident, bij aansluit.

Mevrouw Partyka stelt de vraag naar de cross-border. Cross-border is niet het in vraag stellen van GAS 5. Dat is een methode van verwerking van GAS-boetes. Een gemeente kan die zelf verwerken, kan die handmatig verwerken, kan die met een informaticaprogramma verwerken, kan beroep doen op de informatica-infrastructuur van een andere gemeente, kan een private partner zoeken. Nu zegt de federale overheid: 'We hebben ook een systeem dat performant is, namelijk cross-border, waar we de normale verkeersboetes mee verwerken. Wij zijn bereid om dat ten dienste te stellen van de gemeenten om hun GAS-boetes te verwerken.' Daar is geen nieuwe regelgeving voor nodig. Dat is vandaag een voorstel, een potentieel aanbod van de federale overheid. Het wordt onderzocht. Wat is het voordeel van dat systeem? Het voordeel van dat systeem is dat het vandaag de dag bestaat en dat het zijn deugdelijkheid heeft bewezen in het praktisch verwerken van zo'n boetes, bijvoorbeeld in het versturen naar een persoon. Het nadeel van het systeem is: er is vandaag niet voldoende capaciteit. Kan die capaciteit uitgebreid worden? Kan de federale overheid garanderen dat ze in alle omstandigheden de boetes van – ik zeg maar iets – Tienen tijdig verwerkt, of worden die onderaan in de schuif gestoken of achteraan in de rij gezet?

Dat is hetgeen waarover duidelijkheid moet zijn. We zijn daar besprekingen over aan het voeren. De gemeente of de stad Tienen kan vandaag perfect zeggen: 'We gaan het zelf doen. We zoeken een privépartner. We werken samen met een andere gemeente.' Maar er dient zich een nieuwe mogelijkheid aan. Maar maak het systeem niet moeilijk, ondergraaf het niet, creëer geen rechtsonzekerheid. Het gaat over: hoe verwerken we praktisch dat probleem? Een nieuwe aanbieder van de praktische verwerking van de GAS-boetes dient zich aan.

De laatste opmerking is die van de heer Van Dijck. Er is inderdaad op dit moment een probleem in het verwerken – wat nu vandaag gemeenten aan het doen zijn en wat men in mijn stad, in Genk en op vele andere plaatsen doet. Er doet zich nog altijd een probleem voor rond buitenlandse voertuigen. Het is een probleem waar er nog onduidelijkheid over is: kun je van diegenen, als ze gevat worden, hun identiteit krijgen? Ik heb me ook laten vertellen dat er mogelijk ook een probleem

zou kunnen zijn met leasingwagens. Het is die evaluatie die collega Peeters aan het maken is om te kijken hoe we daar eventueel nog kunnen bijsturen in de regelgeving. Maar voor de grote bulk van de GAS 5-overtredingen – dat zijn de mensen die te snel rijden – is er wel degelijk handhaving mogelijk via GAS 5, via de systemen die vandaag bestaan. U kunt het zelf doen, u kunt samenwerken met andere gemeenten of u kunt een private partner opzoeken. En we weten dat de federale overheid ook nog een aanbod doet, namelijk via de cross-border.

Persoonlijk is mijn aanbod aan een gemeente die wil starten en zich de vraag stelt of ze dat zelf moet doen dan wel of ze dat beter met gemeenten samen doet of een goede private partner zoekt: neem op voorhand eens contact met de administratie Binnenlands Bestuur. Die kan u daar zeer goed in begeleiden en kan u alle informatie geven zodat u als lokaal bestuur heel goed gewapend bent om voor u, op uw maat, de juiste weg te kiezen. Ik wil op geen enkele manier de indruk wekken dat vandaag de GAS 5-boetes voor snelheidsovertredingen niet of slecht zouden functioneren, wel integendeel. De handhaving heeft ook positieve effecten – en dat is het allerbelangrijkste – op de verkeersveiligheid in de steden en gemeenten. Daarvoor hebben we dat ook in het regeerakkoord ingeschreven.

Ik hoop, mevrouw Partyka, dat dit u wat meer duidelijkheid geeft. Ik was in mijn antwoord misschien iets te beknopt. Dat heeft in uw hoofd misschien voor wat verwarring gezorgd.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Bedankt, minister. Lokale besturen hebben vele uitdagingen. Ik denk dat het logisch is dat we daar omzichtig mee omgaan voor we zo'n systeem opzetten, eerst en vooral met die bevoegdheid. Het gaat toch altijd over handhaving. Dat blijft iets waar je omzichtig mee moet omgaan.

Als je dat doet, dan wil je toch dat het correct is en dat het van alle kanten bekeken is. Ik als lokale bestuurder heb dan de reflex om even af te wachten wat de verdere evaluatie is om te kijken wat het beste systeem zal zijn. Nu zitten we daar een beetje in een onzekere situatie. Als uit de evaluatie blijkt dat – ik zeg maar wat – cross-border geen goede optie is, tja, ... Dat is wat ik bedoel, namelijk dat we als lokaal bestuur toch niet allemaal apart dat huiswerk moeten doen om te bekijken wat het meest efficiënte en het beste systeem is. Dat is het enige wat ik daarmee bedoel. Maar bedankt voor uw antwoord. We zullen de evaluatie verder afwachten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stijn Bex aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over begeleiding van de lokale besturen om de ruimtelijke impact van laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen te optimaliseren – 1370 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, u hebt als minister van Binnenlands Bestuur in het verleden reeds aangekondigd dat u een laadpaalplan in elke gemeente wilt en dat u de lokale besturen daarin zou ondersteunen. Op 5 november 2021 heeft de Vlaamse Regering bij de aanpassing van de klimaatmaatregelen de doelstellingen voor de installatie voor publieke of semipublieke laadpalen nog verhoogd. Tegen 2030 mikt ze op 100.000 semipublieke of publieke laadequivalenten. En daarom zal in overleg met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VMSG) de

doelstelling in het lokaal energie- en klimaatpact worden aangescherpt tot anderhalf van die laadpaalequivalenten per honderd inwoners.

Voor alle duidelijkheid: mijn fractie steunt deze doelstellingen volledig. Het is een transitie waar Vlaanderen koploper moet in zijn. Daarbij moet ook voorzien worden in laadinfrastructuur.

De vraag is hoe we dat doen en of we daarbij alle kansen die zich aandienen, benutten.

Op 25 november 2021 startte Proximus samen met Fluvijs en de stad Mechelen een proefproject waarbij straatkasten omgebouwd worden tot laadinfrastructuur. Daar biedt zich een heel potentieel van mogelijke laadinfrastructuur aan. Elektrificatie is absoluut noodzakelijk om die personenmobiliteit te vergroenen. Die vergroening moet onderdeel zijn van een groot geheel.

De Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA) zegt dat een optimaal gemeentelijk en Vlaams vergunningenbeleid ervoor moet zorgen dat er geen wildgroei van laadpalen ontstaat in de publieke ruimte. De MORA wijst ook op het STOP-principe dat erop neerkomt dat laadinfrastructuur geen belemmering mag zijn voor de doorstroming of de veiligheid van voetgangers, fietsers of openbaar vervoer. We hebben die discussie in het verleden ook gevoerd rond de kabels die vanuit rijwoningen richting auto's gelegd worden. Die mogen er niet voor zorgen dat voetgangers zich niet meer veilig op de stoep kunnen begeven, bijvoorbeeld.

Vlaams bouwmeester Erik Wieërs heeft in een open brief in De Standaard van 25 november 2021 geschreven dat de transitie naar elektrisch rijden een uitgelezen hefboom kan zijn om de publieke ruimte opnieuw in te richten. Volgens hem biedt de transitie een kans om individuele wagens strategisch te groeperen en op die manier publieke ruimte vrij te maken voor meer leefbare woonkernen, om ruimte te ontharden of te vergroenen. Bovendien zou het ook een mogelijkheid zijn om sterk in te zetten op deelmobiliteit. Daarentegen waarschuwt hij ervoor dat als er ingezet wordt op het her en der inplanten van laadinfrastructuur – een beetje conform de traditionele rommelige ruimtelijke structuur die Vlaanderen kenmerkt – dit onze ruimtelijke wanorde verder dreigt te verankeren. Die benadering zou volgens hem botsen met de strategische doelstellingen van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, dat in 2018 werd goedgekeurd.

Minister, ik heb daar eerst de minister van Omgeving over ondervraagd. Zij verwees naar de minister van Mobiliteit, die aangaf dat ze het wel belangrijk vindt dat die uitrol planmatig en strategisch gebeurt, maar – als ik haar antwoord mag parafraseren – er ook wel een beetje van uitging dat dit vanzelf zou gebeuren. Ik denk niet dat dit het geval is en dat de Vlaamse bouwmeester terecht een oproep doet om die transitie zodanig te laten gebeuren dat dit de ruimtelijke orde in Vlaanderen, de publieke ruimte, kwalitatief sterker maakt.

We moeten zeker niet alleen kijken naar de mogelijke bedreigingen, maar ook naar de kansen op verbetering van de inrichting van het publieke domein. In dit licht wil ik u een aantal vragen stellen.

Wat is de stand van zaken van de initiatieven die u vorig jaar hebt aangekondigd in verband met bijkomende laadinfrastructuur?

Ten tweede, en dat is in dit kader mijn belangrijkste vraag. Deelt u de visie van de Vlaamse bouwmeester dat de elektrificatie van het wagenpark een kans maar ook een bedreiging is voor de inrichting van onze publieke ruimte? Hoe wilt u daarop een antwoord bieden? Zult u hierover in overleg gaan met de Vlaamse bouwmeester?

Hoe wilt u garanderen dat nieuwe laadinfrastructuur steeds het STOP-principe respecteert?

Hoe staat u tegenover het proefproject waarbij straatkasten omgebouwd worden tot laadinfrastructuur?

Hoe wilt u lokale besturen ondersteunen om (semi)publieke laadequivalenten op een zo goed mogelijke manier in te passen in de publieke ruimte? Biedt het Lokaal Energie- en Klimaatpact (LEKP) volgens u kansen om hierrond te werken?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank, mijnheer Bex, voor de interessante vraagstelling. U weet dat ik in het kader van het lokaal energie- en klimaatplan per werf tastbare doelstellingen heb opgenomen, onder meer ook voor duurzame mobiliteit. Dat was 1 laadpunt per 1000 inwoners. En op 5 november 2021 hebben we voorgesteld om die doelstelling op te trekken naar anderhalf laadpunt per 100 inwoners om zo 99.000 laadpunten tegen 2030 te hebben. Dat is ongeveer wat je nodig hebt als je 1 miljoen elektrische wagens hebt rijden. We spreken nu over publieke en semi-publieke laadpunten, evident.

Het Lokaal Energie- en Klimaatpact werd door de Vlaamse Regering goedgekeurd op 4 juni 2021. Tegen 29 oktober 2021 hadden 293 van onze 300 steden en gemeenten het pact goedgekeurd. Dat is een belangrijke mijlpaal en een heel positief resultaat.

Besturen van alle kleuren en groottes scharen zich achter de doelstellingen van het pact en worden bijgestaan door ondersteuners zoals het Netwerk Klimaat binnen de VVSG, 64 steunende organisaties en zowat alle Vlaamse administraties.

Vicevoorzitter van de Europese Commissie, Frans Timmermans, sprak in dit verband over een nieuw, mobiliserend ecosysteem dat we op de been hebben gebracht, en hij wil daarom onze aanpak over Europa verspreiden.

Op 25 mei van vorig jaar heb ik in de pers gecommuniceerd over de meerwaarde van een lokaal laadplan in elke gemeente. Ik gaf daarbij enkele mogelijkheden om het aantal laadpunten versneld te verhogen: de deelname aan 'Paal volgt wagen', met name concessies met private uitbaters van laadpunten, thuisladen voor mensen zonder garage of oprit door voor de deur te laten laden met eigen elektriciteit door kabelgootje of gevellaadinfrastructuur, het parkeerbeleid aanpassen zodat laadpalen niet langer dan nodig bezet blijven, samenwerkingen opzoeken met uitbaters van parkings en winkelketens, bouwreglementen aanpassen opdat onverkochte parkeerplaatsen gemakkelijker kunnen worden omgezet in publieke laadplaatsen.

Ik bundelde deze en andere maatregelen met concrete voorbeelden ter inspiratie in een Handreiking Lokaal Laden. Die werd gepubliceerd op 16 juli 2021.

De Vlaamse bouwmeester heeft volgens mij een zeer interessant punt gemaakt. Iets wat ik zelf ook altijd benadruk, zijn net de kansen die de klimaattransitie kan bieden om de leefomgeving kwalitatief te verbeteren: een gezondere lucht, meer open ruimte om in te spelen en om elkaar te ontmoeten, verkoeling tijdens aanhoudende hitte enzovoort.

Er kunnen heel wat synergieën worden benut wanneer de werven van het pact geïntegreerd worden aangepakt om ruimtelijke versnippering tegen te gaan en meer openbare ruimte te creëren. Een voorbeeld is op sommige plekken het aantal parkeerplaatsen verminderen door te voorzien in toegangspunten voor elektrische

deelmobiliteit, waardoor er onthard kan worden. Op die manier wordt plaatsgemaakt voor bomen, hagen en natuurgroenperken.

Deze kansen moeten we grijpen, en de Vlaamse bouwmeester heeft terecht gewezen op het belang hiervan. Zijn oproep om proactief na te denken over de inbedding van onze laadinfrastructuur kwam dan ook niet in dovemansoren terecht. Op 13 december 2021 zijn we een eerste keer in overleg getreden om de LEKP-doelstellingen te realiseren met het oog op ruimtelijke winst door strategische keuzes inzake kernkwaliteiten: gedeeld en meervoudig ruimtegebruik, biodiversiteit, inclusief samenleven enzovoort.

De bouwmeester, mijn kabinet en ikzelf spraken af om rond concrete cases van lokale besturen een traject uit te bouwen waar de implementatie van het LEKP met deze ruimtelijke bril wordt bekeken.

Op 14 januari van dit jaar hadden mijn raadgevers een vervolgoverleg met het team van de Vlaamse bouwmeester. Zij werken de concrete stappen verder uit om via de concrete cases een draaiboek te genereren waarbij leerlessen worden gevisualiseerd.

Ik wil niet op de bevindingen vooruitlopen, maar ik kan me voorstellen dat een lokaal bestuur zal worden aangemoedigd om op voorhand na te denken waar het in de toekomst, geclusterd, parkeerplaatsen wil blijven voorzien zoals Hoppinpunten of parkings aan de rand van de steden. Dat zijn alvast no-regretplaatsen voor laadinfrastructuur.

En wat met samenwerkingen tussen lokale besturen? Misschien is het grondwaterpeil aanvullen in de ene gemeente van groter belang en is er in de andere gemeente meer behoefte aan laadpalen. Gezamenlijk kunnen ze de pactdoelstellingen halen met een maximaal ruimtelijk rendement.

Wat het STOP-principe betreft, weten lokale besturen zelf het beste hoe dit principe verankerd wordt in hun lokaal beleid. Ruimte voor voetgangers en fietsers is van prioritair belang, gevolgd door het openbaar vervoer en tot slot personenwagens.

Het voorbeeld van mijn thuisstad Mechelen toont aan hoe lokale besturen hands-on met dat principe omgaan. De nieuwe Mechelse Vesten geven we in belangrijke mate terug aan de stappers en trappers. De bus blijft bovendien in twee richtingen rijden. Er komt 5 hectare extra groen en 5 hectare ontharding. Al die ambities van het LEKP komen daar samen in een heel concreet stedelijk project.

Waar ik ook aandacht aan heb geschonken in de Handreiking Lokaal Laden zijn de Hoppinpunten, mobiliteitsknooppunten waar verschillende mobiliteitsoplossingen samenkomen. Die zijn uitermate geschikt om voldoende laadinfrastructuur te voorzien: niet enkel voor personenwagens of deelwagens, maar ook voor bakfietsen, gewone fietsen en steps. Bovendien kan het nuttig zijn om bij laadpalen ook de oplaadmogelijkheid via een gewoon stopcontact te voorzien voor fietsen. De LUPYS-gevellaadpaal die ik vorige zomer bezocht en die nu in sommige steden zal worden uitgerold, is daar een goed voorbeeld van.

Wat betreft de ombouw van straatkasten tot laadinfrastructuur: de informatie die ons bereikt heeft, spreekt over 3500 goedgelegen straatkasten – aan bestaande parkeerplaatsen én in de buurt van mensen zonder oprit of garage – waar minstens 1 laadpaal en vaak veel meer op kan worden aangesloten. We spreken dus over minimaal 7000 laadpunten of meer dan 10 procent van de huidige LEKP-doelstelling. Elke oefening van deze omvang die een versnelling kan garanderen, is de moeite waard. Uiteraard is het aan elk lokaal bestuur om zelf te beslissen over de eigen specifieke locaties. Het proefproject van de stad Mechelen werkt aan een

juridisch kader met voorwaarden waarbinnen eigenaren van straatkasten zich kunnen aanmelden. Zodra dit voorbereidend werk rond is, kunnen andere lokale besturen zelf beslissen om dit kader ook te gebruiken. 'Learning by doing' noemen we dat.

Hoe willen we lokale besturen daarvoor ondersteunen? Ten eerste doen we dit via het Lokaal Energie en Klimaatpact. Ons LEKP biedt een kapstok om concrete no-regretacties op te starten. We monitoren de doelstellingen van het pact via een dataplatform dat momenteel in opbouw is. Dat geeft de lokale besturen een overzicht van de voortgang. Ook drempels bij lokale besturen en mogelijke oplossingen om de LEKP-doelstellingen te bereiken worden zesmaandelijks verzameld en meegedeeld op de Vlaamse Regering.

Ten tweede doen wij dat door inhoudelijke ondersteuning. De Handreiking Lokaal Laden van vorige zomer was mijn eerste. Collega Peeters zorgde voor potentieelkaarten voor de centrumsteden en werkt momenteel aan een Leidraad Lokaal Laden. Hierin zullen lokale besturen alle concrete informatie terugvinden over aanvragen via 'Paal volgt wagen' en hoe ze zelf op strategische locaties laadinfrastructuur kunnen laten plaatsen. Hierover heeft minister Peeters al twee klankbordgroepen georganiseerd met een dertigtal vertegenwoordigers van de lokale besturen.

Ten derde doen we dat door financiële ondersteuning. De jaarlijkse financiering voor ondertekenaars van het pact bedroeg in 2021 25 miljoen euro. 2022 zal minstens dezelfde grootteorde kennen. Deelnemende lokale besturen kunnen deze middelen inzetten voor een strategie voor een optimale inbedding van laadpalen. Ook collega Peeters steunt dit. Binnen het relanceplan zijn middelen voorzien om 30.000 extra publieke laadpunten te plaatsen tegen 2025. Er komen calls voor semipublieke laadpalen, een boost voor samenwerking met bedrijven die hun parkings openstellen. En er komen Hoppinpunten waar laadinfrastructuur gesubsidieerd kan worden. Kortom, er is een intense samenwerking met de lokale besturen die moet leiden tot succes.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Ik begin met complimenten. Die lokale energie- en klimaatplannen juich ik uiteraard toe. Ook wat in Mechelen met de ring gebeurt, vind ik een bijzonder mooi plan. Ik kijk ernaar uit om naar Mechelen te komen kijken als die werken af zijn. Ook uw contact met de bouwmeester vind ik prachtig. Ik ben blij dat dezelfde minister aan wie ik mijn vraag stel, mijn vraag niet nodig had om alvast dat contact te leggen. Waarom vind ik dat zo belangrijk dat wij daar oordeelkundig mee omgaan? Dat is omdat wij met de infrastructuur die wij vandaag aanleggen, eigenlijk onze publieke ruimte voor de volgende decennia herorganiseren.

Ik heb een heel eenvoudig voorbeeld. Het maakt een ongelooflijk verschil als laadinfrastructuur tussen wagens wordt opgesteld dan wel op het trottoir. Als uw hele stad of gemeente vol staat met laadpalen die op de trottoirs in de weg staan, is het een werk van lange adem om die tussen de geparkeerde wagens te krijgen. Daarom is het belangrijk om die hervorming niet alleen heel snel aan te pakken, maar ook om die oordeelkundig te doen. Ik ben dus blij dat u die uitgestoken hand van de bouwmeester aanneemt.

Een vraag die ik nog wilde stellen, is of u dan denkt dat, in opvolging van de initiatieven die u geschetst hebt, en die nu met de Vlaamse bouwmeester worden ondernomen, die Handreiking Lokaal Laden een update zal moeten krijgen op het moment dat we daar verder mee staan.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Uiteraard zijn die lokale besturen ook voor ons primaire partners als het gaat over het versneld uitrollen van laadpalen. Je hebt publieke laadpalen, je hebt semipublieke laadpalen. Dat is heel belangrijk.

Maar de goedkoopste energie is toch de energie die je thuis over hebt. En je ziet toch dat heel wat lokale besturen daar al kaders rond aan het creëren zijn, zoals Brugge. In de regio Roeselare heeft men een kader voor kabelmatten. In Waregem en Harelbeke is men bezig met die kabelgoten. Dat is altijd onder voorwaarden enzovoort. En dat is ook iets wat u hebt opgenomen in de Handreiking Lokaal Laden.

Nu, Vlaanderen, en in het bijzonder het Agentschap Wegen en Verkeer, is eigenaar van heel wat voet- en fietspaden. En ik weet dat u hier niet namens minister Peeters kunt antwoorden, maar ik zou toch graag polsen wat uw visie daarop is, minister. Is dat ook iets waar Vlaanderen aan zal meewerken, aan die kabelgoten in Vlaamse voet- en fietspaden? Of hebt u collega Peeters daar al over gesproken?

Kris Van Dijck (N-VA): Ik sluit ook even aan. Ik denk dat dat een zeer terechte vraag is van collega Bex. Ik ben ook tevreden met het antwoord van de minister. Ik wil alleen nogmaals onderstrepen dat we hier toch wel voor een enorme uitdaging staan. En ik denk dat die niet kan worden onderschat, als we zien hoe groot ons wagenpark is. In het beste geval gaat daar wel wat van af, met deelrijden en het echt implementeren van het STOP-principe.

Maar er wordt mij gezegd, vooral door technici, dat het niet alleen een uitdaging is qua ruimtelijke ordening, maar ook op technisch vlak, om op zoveel plaatsen voldoende stroom, voldoende elektriciteit, voldoende spanning te kunnen brengen. Ik denk ook aan ondergrondse parkeergarages, niet alleen publieke maar ook particuliere. Denk maar aan appartementsgebouwen waar de mensen hun auto in de kelder stallen. Dat is een enorme uitdaging, en ik denk dat dat zowel op politiek als op technisch vlak serieus ter hand moet worden genomen.

Nu, het antwoord van de minister is al beloftevol, maar ik doe hier toch een oproep. Dit moeten we echt serieus aanpakken, in de wetenschap dat we vooropgezet hebben dat we tegen 2030 geen auto's meer verkopen die op gewone brandstof rijden. Dan is het wel alle hens aan dek.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Bedankt voor de vraagstelling. Ik denk dat dit een ongehoorlijk boeiend gegeven is, waar wij echt in een radicale transformatie zitten. Twee, drie jaar geleden verklaarden mensen je gek bij het idee dat we allemaal met elektrische wagens zouden rijden. Maar je ziet vandaag wel dat de verkoopcijfers boomen, dat het aantal modellen dat op de markt komt, enorm uitbreidt. En ook de prijs van het wat goedkopere segment is razendsnel aan het dalen.

De Vlaamse Regering heeft gezegd dat er tegen 2029 geen fossiele brandstof gebruikende wagens meer mogen worden ingeschreven. En misschien zal het allemaal nog wat sneller gaan. Dus dat betekent dat we die infrastructuur heel snel moeten uitrollen, en dat we daarvoor op de lokale besturen rekenen. Ik ben blij dat we ook steun krijgen vanuit het parlement met deze aanpak, want lokale besturen zijn daar belangrijk in.

En natuurlijk begint zoiets voluntaristisch, mijnheer Bex. En we zijn daar nu volop structuur in aan het steken, samen met de Vlaamse bouwmeester. En er moet een update komen van die Handreiking Lokaal Laden. Ik zou daar trouwens ook de bijdrage van de Vlaamse bouwmeester in willen steken, en ook wat collega Peeters aan het doen is, in de mate dat we dat kunnen bundelen als een mooi pakket voor lokale besturen die daarmee aan de slag willen. Dan is dat des te beter.

Hoe planmatiger, hoe beter, vind ik. Maar ik durf toch een kleine randopmerking te maken. Waarschijnlijk zullen er nu hier en daar laadpalen en laadpunten geplaatst worden die binnen vijf, zes, zeven jaar misschien niet meer op de juiste plaats staan. En dat is ook niet het einde van de wereld. Het is nu ook niet totaal onbetaalbaar om die te herlokaliseren op een zeker moment. Steden en gemeenten evolueren, groeien, veranderen. We zitten daar ook in een volle transformatie. Je kunt dus zeker wel no-regretlaadpalen zetten, waarvan je weet dat die er staan, en dat die er goed staan voor de volgende twintig jaar. Dat is natuurlijk het ideale. Maar dat er hier en daar een gemeentebestuur is dat vijf of tien jaar later anders denkt over laadplaatsen, dat vind ik op zich nog niet het ergste wat er kan gebeuren. Maar hoe planmatiger hoe beter, want het is een hefboom om ernstig na te denken over je ruimtelijke ordening en de organisatie van je openbare ruimte in de toekomst.

Waar u helemaal gelijk in hebt, mijnheer Bex, is waar je die laadpalen zet met respect voor de andere weggebruikers, in dit geval de voetgangers, de minder mobiele, mensen in een rolstoel, iemand met een kinderwagen. Ik denk dat we dat ook moeten meenemen in de updates. We moeten opletten dat we die laadpalen niet zo positioneren in de publieke ruimte dat ze een hinderpaal vormen voor anderen.

Er was de vraag rond de gootjes in de voetpaden en hoe snel dat gaat. U weet dat ik daar in de plenaire voor heb gepleit, zodat mensen dat kunnen doen. Hoe snel gaat het? U weet dat ik een maand later al in Hasselt stond om een innoverend project te bekijken, waarbij iemand tegen de gevelmuur een laadpaal had die uitklapbaar was uit de hoogte, waardoor je dat gootje helemaal niet meer nodig had. En die kon ook gewoon beneden gebruikt worden met een gewoon stopcontact, om bijvoorbeeld een fiets op te laden. Daar kon je zelfs de verlichting van de straat in verwerken.

Het spijt mij dat ik dit moet zeggen, maar waar het hart van vol is, loopt de mond van over: de stad Mechelen heeft er zo verschillende gekocht, en is nu in een proefproject aan het onderzoeken of ze die aan een verminderd tarief kunnen aanbieden aan mensen die een elektrische wagen kopen. Dat is een semipublieke laadpaal die beweeglijk, met een arm, naar beneden komt. Ik weet dat de stad Hasselt daar ook naar aan het kijken is. Dat zijn nieuwe, innoverende oplossingen die eigenlijk niet ingrijpen in de publieke ruimte, en die ook niet hinderen voor voetgangers, fietsers, rolstoelgebruikers, kinderwagens en dergelijke meer. En die zijn heel compatibel. Dus ik denk dat we daar ook verder over moeten nadenken, en hopelijk komt er nog heel veel innovatieve creativiteit die ons daarbij kan helpen.

Maar ik ben er echt van overtuigd dat we in een stroomversnelling aan het komen zijn, en dat we in 2024 met de hulp van onze lokale besturen al heel wat meer laadpunten zullen hebben dan vandaag. Het is ook nodig. U weet dat we vorig jaar nog maar op het niveau zaten van de stad Amsterdam. Wel, we moeten dat zeer snel verveelvoudigen, en ik denk dat we dat met de aanpak en met de hulp van de Vlaamse bouwmeester op een goede, ruimtelijk verantwoorde manier kunnen doen.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Er is gedeeld enthousiasme over meerderheid en oppositie heen. En dat is mooi, denk ik. Minister, bedankt om ook te bevestigen dat die Handreiking Lokaal Laden in of na het overleg met de bouwmeester zal worden geüpdatet. U zegt 'vooruit met de geit', en u zegt dat we moeten zorgen dat we die extra plaatsen creëren. Ik ben het daarmee eens, voor alle duidelijkheid, maar ik wil daarbij een kleine kanttekening maken. Want daarom is het juist belangrijk

om ook aan ruimtelijke ordening te denken: waar wil je naartoe met bijvoorbeeld de straat?

Op het moment dat we een straat verkeersvrij willen maken, weet men dat men altijd met buurtbewoners in overleg moet, en vaak ook met handelaars, om te zeggen dat dat de straat ten goede zal komen. En dat is wel iets wat moeilijker uitlegbaar zou kunnen worden wanneer die mensen die parkeerplaatsen voor hun deur niet alleen gebruiken om hun auto te parkeren, maar ook om hem daar op te laden. En dat is geen pleidooi om minder snel te gaan, maar ik denk wel dat dat overwegingen zijn die men moet meenemen wanneer men bij die inplanting met de lange termijn rekening wil houden.

Maar u hebt absoluut gelijk dat we vooral snel vooruit moeten gaan. Want dit is een transitie waarin Vlaanderen voorop moet lopen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.